

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C
V
L J U B L J A N I
L E T O ° X I V

7

V S E B I N A

PRED VOLITVAMI / MEDNARODNI ZADRUŽNI DAN / RESOLUCIJA MEDNARODNE ZADRUŽNE ZVEZE / EVOLUCIJA ZADRUŽNE MISLI / SREČKO ČERČEK / NAŠE OGNJIŠČE: OTROŠKE NAPAKE, GOSPODINJSKI NASVETI ZA POLETJE / PREHRANA / ČEBELARSTVO: ČEBELNA DRUŽINA — ZADRUŽNA ORGANIZACIJA / LEPOSLOVJE: LJUBEZEN V GORAH, † RADIVOJ PETERLIN PETRUŠKA / ZADRUŽNI VESTNIK

Bukova drva

Uverite se, da so letos bukova drva, ki jih imamo na zalogi v veliki količini, res prvovrstna. Drva so dobro suha in zdrava; za tako kvaliteto pa Vam moremo jamčiti le v poletnih suhih mesecih. Priporočamo, da z nakupom ne odlašate, temveč nabavite drva takoj; kajti v jeseni Vam mnogokrat ne bomo mogli postreči s suhim blagom.

Opozarjamo članstvo, da se cene bukovim drvam dnevno dvigajo, vsled tega bo pri ponovnem zaključku tudi zadruga primorana zvišati prodajno ceno. Pohitite torej z nakupom, dokler je cena še ugodna!

Kavine primesi

Tovarne so znatno dvignile nabavne cene cikorijske in žitnih kav; vsled tega smo bili primorani tudi mi zvišati prodajne cene.

Sladkor

Tovarne sladkorja so nas obvestile, da ne razpolagajo z dovoljno količino sladkorja-sipe za preskrbo normalne potrošnje; v bodoče nam bodo mogle dobavljati le omejen kvantum sipe. Zato prosimo članstvo, da kupe v večji meri sladkor v kockah, da nam ne bo primanjkovalo sipe; kajti v tem primeru bi morali količino za izdajo sladkorja sipe maksimirati sami.

Mlevski izdelki

predvsem koruzna moka in zdrob, se zlasti v pomladanskem času kaj radi pokvari. Svetujemo, da hranite to robo odprto, v hladnem, suhem ter zračnem prostoru.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 7

Ljubljana, 20. julija 1938

Leto XIV

Pred volitvami

Dne 21. avgusta se bodo vršile volitve delegatov in njih namestnikov za skupščine naše zadruga. Ta dan boste izvajali, zadružniki, eno svojih najvažnejših, a v posledicah tudi najdalekosežnejših pravic.

Zadružniki! Upravni odbor, ki mora skrbeti, da doseže zadruga cilje zadružnega stremljenja, da čim bolje uspeva, in ki mora že po sili zakona in pravil paziti, da se izpolnijo vsi nameni, radi katerih je bila ustanovljena, smatra tudi za svojo dolžnost, pred temi volitvami nasloviti na Vas nekaj iskrenih besed, čijih edini namen je, čuvati ustanovo, obvarovati jo vseh pretresljajev in ji osigurati nadaljnji nemoteni napredek.

Zadružniki! Delegate volimo po novem pravilniku na tri leta. Za vsako gospodarsko podjetje, zlasti pa še ustanovo, kot je naša zadruga, je brezdvomno to tako dolga delovna doba, da ji morejo tekom nje slabo izbrani delegati mnogo škodovati. Na drugi strani pa delegati, ki so razumni, delovni in iskreni zadružniki, lahko zadrugi in njenemu prospehu doprinašajo neprecenljive koristi. Prihodnji mesec boste zbirali in volili in torej sami določevali usodo svoji zadrugi. Če Vam je Vaša ustanova pri srcu in če se zavedate, da je Vaša pravica „voliti“, združena z zelo, zelo veliko odgovornostjo in s prav posebnimi dolžnostmi, tedaj Vam izbiranje delegatov ne bo težko. To Vam povemo, ne da bi pri tem hoteli kakorkoli vplivati na Vašo osebno izbiro in ne da bi Vam hoteli vsiljevati izvestne osebnosti.

Ko se odločate, koga boste volili za delegata in namestnika, ko se izrečete za eno ali drugo kandidatno listo, mislite samostojno in trezno, imejte v vidu samo prospeh zadruga in to, da postane naša zadruga končno res ona trdna in nepremagljiva trdnjava, ki bo železničarje dejansko mogla gospodarsko popolnoma osamosvojiti. To pa boste le dosegli, če ji izberete prave gospodarstvene delegate.

Ne vdajajte se pred volitvami in v času volitev nikakim strastem; volitve ne smejo postati torišče razdora, medsebojnega obračunavanja in bojev, ki bi sekali rane v občutljivo telo zadružništva. Zadružništvo naj Vas ne razdvaja, temveč združuje v blagodejnem miru, bratski slogi in edinstvu.

Ne nasedajte ljudem, ki Vam obljublajo stvari, ki Vam jih za druga ne more dati. Cenovna politika n. pr. je le stvar hladnega računa, pri katerem se morajo upoštevati vsi izdatki, davščine in socialno-humanitarne dajatve zadruga, pa tudi sredstva za jačanje ustanove. Kdor trdi drugo, je neresen, negospodarstven in ga vodijo navadno osebni interesi.

Ne poslušajte demagogov, ki navadno niso resni delavci in ne zmorejo stvarnega dela, če jim ga naložite.

Ne motimo se, če trdimo, da so mnogi izmed njih tudi taki, ki jim je blagor zadruga zadnja briga in ki zasledujejo povsem drugačne, nezadružne namene.

Volite mirne, preudarne, razumne in delovne može, dobre tovariše in iskrene zadružnike. Volite može, katerim zaupate, da bodo imeli srce i za Vas i za zadrugo. Odločite se za ljudi, o katerih veste, da so poborniki zadružne miselnosti, da so sposobni, da morejo in hočejo biti dobri, preudarni svetovalci upravnemu odboru, nedostopni vsakim stranskim vplivom in tendencam.

Zadružniki, volite mirno, trezno in brez strasti pravi izskreni, združno gospodarski delegatski zbor, pa boste zadostili težki svoji dolžnosti, neizmerno koristili svoji zadrugi in ji zasigurali trden obstanek in siguren napredek v svojo lastno korist in v korist občesti!

Mednarodni zadružni dan

Dne 5. julija so zadrugarji vsega sveta praznovali mednarodni zadružni dan. Bilo je to že šestnajsto praznovanje. Ta vsakoletni praznik zadrugarjev je posvečen zadružni misli in njenim idealom, je pa hkrati tudi spomin na veliko svetovno vojno in njene strašne posledice ter tako opomin na bodočnost, ki nam lahko prinese enako ali še večje gorje. Zakaj svetovni mir je še vedno ogrožen. Niso še pozabljena leta velike katastrofe, ki še učinkuje v svojih posledicah, pa se vzlic temu v gostih presledkih vedno znova in znova pojavljajo napetosti med narodi in državami, ki groze človeštvo pahniti v novo nesrečo. Še preden bi bile odstranjene ruševine, ki jih je povzročila zadnja vojna, naj bi prišel nov svetovni požar, ki bi svoje uničujoče delo tokrat opravil še temeljiteje: porušil bi vse temelje človeške kulture in civilizacije, iztrebil cele narode, preostale pa obsodil morda v stoletno bedo.

Zakaj tako temni pogledi v bodočnost, zakaj dvom v razsodnost dandanes kulturno tako visoko stoječih narodov, dvom v zavest odgovornosti njih voditeljev? Po našem mnenju segajo korenine sedanje

neizvestnosti bodoče usode človeštva v notranje — idejno in vnanje — gospodarsko hotenje in izživljanje človeške družbe in njenih zajednic: narodov, držav, stanov itd.

Na prvi strani nam ni težko ugotoviti, da si stojita danes nasproti dva ideološko strogo ločena tabora, ki si vsak po svoje tolmačita pojem človeške s v o b o d e. Eden jo reklamira za individuum, za posameznika, ki jo more in mora prenesti na družbo, drugi pa jo zahteva za kolektiv, za celoto, ki jo bo že v dopustni meri odstopila tudi posamezniku. Ta dva tabora sta v pravilnost svojega naziranja tako zagrizena, da se zdi, da bo sporazum med njima ostal nemogoč. In vendar je resnica, kot povsod, tudi tukaj posredi. To zlato sredino propagira zadružništvo.

Na drugi strani je iskati vir današnjega socialnega zla v razravanosti g o s p o d a r s k i h razmer. Za političnimi skupinami, kot smo jih gori omenili, se skriva kapital, ki mu sicer niso mar čiste ideologije, ki ima svojo lastno ideologijo: profit za vsako ceno, in ki si zna, če je treba povsod nadeti tudi masko, ki kaže obraz ideje. Ni tukaj mesta, da bi podrobneje razglabljali o gospodarskih vprašanjih današnje družbe in o njihovih zadnjih osnovah. Konstatiramo samo sledeče:

V l. 1933 je umrlo za lakoto 2,400.000 ljudi, samomor zaradi bede jih je izvršilo nad 1,100.000, število brezposelnih je prekoračilo 15 milijonov; v istem letu pa je bilo namenoma uničenih ca. 1,000.000 vagonov krušnega žita, 270.000 vagonov kave, 5600 vagonov sladkorja itd. Na prvi strani torej brezmejna beda in pomanjkanje, na drugi strani preobilica vsega. Človek se mora vprašati, ali je to mogoče?

Res čudovito! Če pogledamo ta božji svet, njegove čudovite zakonitosti v fizikalni in organski prirodi — povsod red, smotrnost, stalnost. Le ko se ozremo na človeka in njegovo delo, ugotavljamo nered, brezmiselnost, nasprotja. Tudi tukaj ne bomo iskali najglobljih prirodnih in gospodarskih razlogov, ki to stanje omogočujejo in razlagajo. Poudarjamo pa zopet, da je rešitev gospodarskega vprašanja mogoča samo tako, kakor si jo zamišlja zadružništvo, kar smo ob drugih prilikah že večkrat dokazovali. Ne vemo, če smo to tudi vsakomur teoretično dokazali. Njim, ki so bili za naše argumente nedostopni, bi priporočali, da naj se vsaj nekoliko ozrejo na delo, metode in uspehe zadružnega gibanja pri nas in po celem svetu. T i u s p e h i jih morajo prepričati, da je zadružništvo sposobno, na gospodarskem poprišču pomagati vsem, ki so pomoči potrebni, da je sposobno na tem polju iznivelirati nasprotja med interesi, odstraniti trenja in polagoma ustvariti nov gospodarski red.

Da ima zadružništvo voljo in sposobnost, graditi mostove, ki naj zbližujejo narode, je tudi že pokazalo. Primer ni daleč od nas.

V l. 1936 so se medsebojno obiskali zadrugarji bratske Bolgarske in Jugoslavije. Spoznali so se, videli so, da imajo za seboj široke mase naroda, ustvarili so si delovni program na najširši osnovi — zbližali so gospodarsko in duhovno oba naroda. Največ po zaslugi zadružne ideje so danes med obema državama prilike urejene, politične in gospodarske.

Ko smo proslavljali 16. mednarodni zadružni dan in se zamislili v te in podobne konstatacije, nas je moralo vse to navdati in utrditi vero v bodočnost zadružništva in njegovih nalog na polju splošne duhovne in gospodarske kulture. Najbolj potrebno pa je morda danes, da zadružništvo uporabi vso svojo idejno in materialno moč, da odstrani možnosti in zavre stremljenja, ki gredo za tem, da se nasilnim potom poravnajo računi med narodi. Taka rešitev ni in ne more biti pravična in ne more prinesiti nikomur sreče in trajnega uspeha.

Te svoje naloge se zadružništvo tudi zaveda in to poudarja tudi resolucija, ki jo je objavila Mednarodna zadružna zveza in ki jo spodaj priobčujemo.

Resolucija Mednarodne zadružne zveze

Za proslavo 16. mednarodnega zadružnega dne je Mednarodna zadružna zveza vsem zadružnim organizacijam celega sveta predložila sledečo resolucijo:

Mir s pomočjo zadružništva!

Zadrugarji vsega sveta, organizirani v Mednarodni zadružni zvezi, ki so se zbrali k proslavi 16. mednarodnega zadružnega dneva, obnavljajo svojo trdno vero v načela demokracije, svobode in miru.

Izražajo svoj odpor proti vmešavanju v pravice in svobodo svobodnih narodov in proti utesnjevanju možnosti prostovoljnega združevanja in svobodnega razvoja.

Izražajo svoje prepričanje, da gospodarska načela in ideali družbe, ki so osnova njihovega svetovnega pokreta, predstavljajo najboljšo nado za socialno obnovo in najsigurnejše jamstvo splošnega, na stvarni skupnosti zasnovanega miru.

Smatrajo za svojo dolžnost in za dolžnost svojih zadružnih organizacij, da svoj delež pri obrambi miru pojačajo in da z vsemi silami podprejo prizadevanje in sredstva, ki nudijo možnost za mirno in pravično rešitev današnjih svetovnih nasprotij.

Že deset let straši med nami ideja prisilnega zadružništva. Ali ga moremo smatrati za pravo zadružništvo? Owenovo zadružništvo je bilo prostovoljno, ker socializem, čigar sestavni del je bilo zadružništvo, od države prav ničesar ni pričakoval. Prav tako nemško zadružništvo, ki je temeljilo na samopomoči. Konsumni zadružni pokret sloni na svobodi, kajti potrošač je zadovoljen le pod svobodnim režimom. Če pa je država zmožna, opraviti kak posel bolje kot zadružništvo, je to razlog, da ga opravi, kajti v demokratični državi pomeni tako poslovanje organizirano svobodo, ki je istovetna s prostovoljnimi, svobodnim zadružništvom.

Ako smo mnenja, da nam je Rochdale oznanil končnoveljavno evangelij zadružništva, potem je zadružništvu vsak korak na polje političnega udejstvovanja prepovedan. Danes so nekateri pionirji zadružnega pokreta nasprotnega mnenja. Vzemimo, da obstoje trije sektorji, ki delijo današnji družabni red: privatni, zadružni in državni. Odločili se bomo za srednji, zadružni sektor, ker sloni na altruizmu in prepričanju v nasprotju s privatnim in državnim sektorjem. Ker prednjači altruizem sebičnosti in pripričanje prisilnosti, je svobodno zadružništvo oni faktor, ki mu pritiče tvorna naloga v najvišji meri. Zgodi se, da zadrugarji v zadružnem pokretu često zahtevajo prisilne ukrepe ali da se ne protivijo političnim-strankarskim vplivom. Radi tega njih postopanje še ni nezadružno. V zadružnem sektorju so možne funkcije, ki morajo obstojati le vsled svojega prisilnega značaja. Možen je tudi primer, da je bolje odreči se zadružni formi nego jo uporabljati le za potuho. Važen problem povojnega zadružništva je, ali naj se kmetijsko zadružništvo spopolni in utrdi s prisilnimi ukrepi s strani države, ali naj z njim konkurira. — Pomembno je, da države, kjer prevladuje angleški jezik in kjer so na krmilu demokratični režimi, zagovarjajo princip prisilnega plasiranja robe, v najvišji meri Avstralija in Nova Zelandija.

Značilnost za zadružništvo je duh, ki ga preveva. Ko je prof. Fay predaval po severni Ameriki, je imel dovolj prilike opazovati poslovanje takozvanih pool-ov (pool = zveza). Udeleženci obojega spola so se k njegovim predavanjem vozili dan in noč preko širnih prerij. Podčrtati je treba veliko navdušenje in zanimanje zlasti med mladino. Občutil je med njimi, da se nahaja v neki sferi socialne zavednosti, kakor je ne bi našel večje niti med akademskimi krogi. Njihovi pool-i jim omogočajo uspešen razmah v živinoreji, perutninarstvu, žitarstvu itd. Uveljavil se je pač duh nove religije z vso svojo vnemo in gorečnostjo.

Indija je dežela strpljivosti, ki pripusti k sebi vsako novo religijo, ostane pa zvesta svoji. Vsaka novost iz Evrope, ki prija tej deželi, se akceptira in organizirana z neverjetno hitrostjo razširi. Posne-manje ni sramotno; Defoe sam pravi, da so Angleži boljši popravljači nego iznajditelji. Ali je indijska verzija zadružništva naše popravljenostno zadružništvo, ali skaženo zadružništvo? To je odvisno od tega, kar si predstavljamo pod Indijo. Zgodovina angleške uprave v Indiji se bistveno razlikuje od zgodovine Indije pod britansko upravo. Preko obeh se razprostira zadružni pokret.

Zadružništvo v Indiji se je mnogo prizadevalo, da bi zadružno vaško hranilnico aklimatiziralo tej deželi. Povsod so gospodarili vaški oderuhi, razširjeni v Indiji kot malarija. Izkazalo pa se je kmalu, če hoče zadružništvo uspevati, da je treba kmeta v Indiji zaščititi pred samim seboj, kajti njegova mentaliteta in neracionelne gospodarske metode so ustvarile podlago za oderuštvo. Koliko velja v Indiji družinski glavar, to pove njegova zadolženost, dolg, ki ga je naprtil sebi in svojim potomcem. Nominalna zadolženost indijskega kmeta dosega včasih astronomične dimenzije. V te razmere je posegla britanska uprava s primernimi ukrepi, podprla zadružništvo, imajoč pred očmi vedno princip svobodnega zadružnega pokreta. V Indiji kakor na Kitajskem je tendenca zadružnega pokreta usmerjena na komunalne služnosti brez posredovanja denarnih obveznosti. Namen zadružnih ustanov je raznolik, kakor konsolidacija zakupov, štednja za izdatke ob priliki poročnih svečanosti, iztrebljenje kužnih bolezni, naprava vodnjakov, menze za dijake, nabava šolskih knjig, na Kitajskem (in Jugoslaviji) tudi organizacija zdravstvene službe. Zadružništvo se je usidralo v deželi, kjer je oderuštvo vladalo od pamti-veka. Kasta ljudi, ki posoja denar, je tam na visokem mestu. Tej kasti napovedati brezkompromisen boj, bi bilo nesmiselno. Problem zadolženosti indijskega kmeta je mogoče rešiti le s privoljenjem te kaste, kar so sprevideli tudi zadružni funkcionarji, nastavljeni od britanske vlade v svrhu sanacije indijske vasi. Trije „B-ji“ se dobro obnesejo, toda v obratnem vrstnem redu: boljši življenjski standard, boljše kmetijstvo, boljši posli. In ni izključeno, da bodo baš ti trije „B-ji“ v Indiji pripomogli k razvoju zadružništva, ki je za to deželo izrednega pomena v kmetijstvu.

V bežnih vrstah smo prišli od Owena do današnjih dni. Evolucija pomeni razvoj. Razvijamo se šele, na pol pota smo šele — eni več drugi manj. Propadle so v tej evolucijski dobi mnoge teorije in ideologije, zadružna misel je ostala in napredovala. Od nas je odvisno, da bode razvoj šel v tisti smeri naprej, ki mu je cilj, stvoriti zadružništvo za najjačjo duhovno in materialno življenjsko komponento.

Srečko Čerček

Po 17 letih težkega in plodonosnega dela je letos na redni letni skupščini zapustil vrste upravnega odbora naše ustanove tovariš Čerček Srečko. Ob tej priliki smatramo za svojo dolžnost, da se vsaj bežno ozremo na pot, ki jo je naš tovariš Čerček v svojem združnem udejstvovanju prehodil.

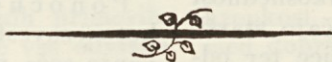
Že v letu 1921 ga vidimo v prvih vrstah pripravljalnega odbora, ki si je tedaj nadel nalogo, ustanoviti železničarsko nabavljalno zadruho. Velike začetne težkoče je moral tovariš Čerček z ostalimi tovariši prebroditi, ko se je postavljaj temeljni kamen naši zadrugi, ki se je od tedaj pa do danes razvila v mogočno gospodarsko ustanovo, za katero nas mnogi zavidajo.

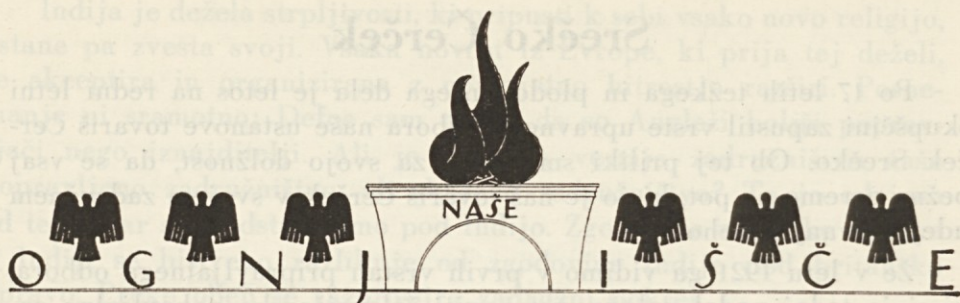
Že takoj v začetku je Čerček stopil na čelo nove zadruge in ji predsedoval celih 10 let, nadaljnjih 7 let pa je bil član upravnega odbora. Doba 10 let res ni dolga; a za razvoj naše zadruge je bila to doba težke preizkušnje združnega pokreta pri nas, pa preizkušnje železne Čerčkove volje. Trud ni bil zaman. Vzlic temu, da je imela zadruga v lastnih in tujih vrstah nebroj nasprotnikov, je v tej dobi članstvo naraslo na 5000.

Če kdo, potem tovariš Čerček zasluži naslov našega združnega pionirja, ki ni nikdar štedil s časom za zadrugo in železničarske organizacije ter je večkrat pri tem pozabljal na svojo lastno družino. Bil je mož dela in idej, ki jih je skušal v prid našega železničarja tudi vedno izvesti. Imel je mnogo prijateljev in dobrih sodelavcev, pa tudi nasprotnikov, ki so mu ali iz nepoučenosti ali neobjektivnosti grenili delo in življenje, zlasti še v zadnjem času.

Ne bomo naštevali vseh zaslug tovariša Čerčka, ki si jih je stekel za našo zadrugo in združništvo sploh. Poudarjamo le toliko, da se bo zgodovinar slovenskega železničarskega združništva moral ustaviti ob imenu Srečka Čerčka.

Ko tovariš Čerček zapuša vrste upravnih odbornikov naše ustanove, se mu moramo za njegovo dosedanje vstrajno delo iskreno zahvaliti z željo, da nas bo pri našem delu še nadalje podpiral in nam ostal vedno dober svetovalec.

Gustav Šilih:

OTROŠKE NAPAKE.

(Konec.)

Kratek pregled poedinih, zgoraj naštetih napak naj poda vsaj nekatere smernice, z njimi pa pobudo za samostojno nadaljnje razmišljanje.

Sebičnost ima svoj izvor v prvotni izključni otrokovi usmerjenosti proti samemu sebi. Vse presoja samo z vidika lastnega ugodja. Šele življenje v skupnosti ga nauči, da se je treba ozirati tudi na druge. Edinci, najmlajši, bolehní in bogatih staršev otroci so najčese sebični. Potrpežljivo vežbanje in dober vzgled od ranega otroštva dalje sta najučinkovitejši sredstvi v borbi proti sebičnosti.

Razneženost je pojačena sebičnost. Raznežen otrok hoče biti neprestano v središču svoje okolice, kakor je tega vaje. Razneženost je torej posledica preblage vzgoje, ki hoče prihraniti otroku slehernó težkočo, ker ne ve ali ne pomisli, da ga s tem onesposablja za bodoče resno življenje.

Sladkosnednost sama po sebi še ni tako huda napaka. Tudi razumljiva je, ker sili otroka priroda sama, da uživa dosti sladkorja. Pametna mati nudi otrokom — če le količakaj more — sladkor v močnatih jedeh in v sadju. Pač pa postane sladkosnednost nevarna strast, ako dopuščajo starši, da uživa otrok samo slaščice ter odrija vse druge jedi.

Izbirčnost in neješčnost se javljata različno. Nekateri otroci izra-

žajo odpor samo do nekih jedi, drugi pa so sploh slabi jedci. V zadnjem primeru so včasih krivi starši, ker nagajajo otroku v pretirani skrbi, da bi ne uspeval, preveč jela. Ob trajni neješčnosti je treba zdravnikovih navodil. Izbirčnost kot odpor proti izvestnim jedem ali začimbam (čebula, koža na kavi i. sl.) ima svoj izvor v nežni otroški dobi. Takrat se otrok spočetka novim jedem sploh upira, ker so mu tuje. S potrpežljivim poskušanjem gotovo dosežemo uspeh, nasprotno pa s popuščanjem kaj lahko izzovemo izbirčnost.

Strahljivost je skoro vedno posledica napačne ali vsaj premalo pazljive vzgoje. V mislih imamo seveda pretirano bojazen pred vsako malenkostjo, kajti strah pred temo, živalmi, ognjem in sploh pred novim in nenavadnim je otrokom bolj ali manj že prirojen. Ker velja bojzljivost zlasti pri večji deci kot sramota, jo je večinoma težavno dognati. Na zunaj marsikak otrok ne kaže strahu, v notranjosti pa kar trepeče in živi v neprestani napetosti. Naloga domače vzgoje je, da odvrča od majhnega otroka slehernó strašenje in da otroka nikoli ne kaznuje z zapiranjem v temne prostore. Veliko je vreden dober vzgled in opogumljanje ob vsaki priliki.

Ponočno močenje se javlja kot nezavestno in nehotno izpraznjevanje seča v dobi, ko bi otrok moral biti zadrževanja že navajen. Običajno je posledica zakasnelega razvoja ali pa pomanjkljive vzgoje, osobito,

ako so starši premalo vzgajali otrokovo voljo za obvladanje telesnih funkcij. Včasih pa so vzroki še globlji. Ako kak raznežen edinec nenadoma dobi bratca ali sestrico, kateremu odselej velja glavna pozornost, nastopi včasih kot nekak klic njegove podzvesti ponočno močenje, s katerim otrok iznova izzove pozornost staršev. Zdravljenje je v tem primeru težavnejše. Kreganje in kazni ne pomagajo, pač pa je zelo učinkovita sugestija. Otrok mora verovati v končni uspeh. Preden leže spat, naj ne pije, naj bo dovolj toplo odet, a v postelji naj ne lega v razdraženem stanju. V težjih primerih je pač treba vprašati zdravnika.

Kljubovalnost in trma sta brata, oba istega porekla. Kljubovalnost je bolj pasivna in se javlja tako rekoč brez otrokove volje, zato je njene izvore težje odkriti. Tesno je zvezana z dvema razvojnima razdobjema, ki sta po njej dobili celo svoje ime: to je približno med 3. in 4. ž. l. (prva kljubovalna doba) ter 12. in 14. ž. l. (druga kljubovalna doba). V prvi kljub. dobi začenja otrok samostojno vrednotiti in hoteti ter se upira poveljem drugih, v drugi išče mladostnik novih vezi ter je poln notranje neskladnosti. Trma, ki je pogosto posledica zmagovite kljubovalnosti, je bolj aktivna in hoče to ali ono izsiliti. Kljubovalnost sama po sebi torej ni tako nevarna, ali kot osnova trme je silno važna. Zakaj trma je največji sovražnik vzgojnega dela. Trmast otrok odklanja in zanikuje slehern vnanji vpliv in proklamira osebno, lastno voljo. Ker je bistvo vzgoje vplivanje na gojenca, je otroška trma zaniikanje vzgoje. Ob trajni trmi je uspešna vzgoja nemogoča. Kako moramo postopati v poedinih primerih, je težko povedati, ker je vse odvisno od otrokove posebnosti in od vzrokov, ki so povzročili kljubovalnost ali pa trmo. Najboljše navodilo za preprečevanje trme je pač, da otrok kolikor mo-

goče brez pretresov preživi prvo kljubovalno dobo in da ga starši tudi pozneje kolikor mogoče malo dražijo, posebno ako je bolj razburljive čudi. S tem ni rečeno, da naj otroku popuščajo. Nasprotno, zahtevati morajo, da opravi vse, kar spada k njegovim rednim dolžnostim. Toda izogibajo naj se vseh nepotrebnih scen, ki so tudi radi tega škodljive, ker otroka močno izčrpajo. In zavedajo se naj, da je treba otroku pomagati, da se uveljavi. Noben človek se ne more zdravo razvijati, ako se mu odreka priznanje.

Jezavost je navadno v zvezi s kljubovalnostjo in trmo pa tudi z razneženostjo. V svojem bistvu je izraz koleričnega temperamenta, ki nagiba k naglim in močnim čustvenim izbruhom. Naloga vzgoje je tu posebno težavna, ker vodi k uspehu le velika in vztrajna potrpežljivost. Otrok se mora naučiti obvladati svoje izbruhe, ker mu utegnejo pozneje zelo škodovati. S silo običajno ne gre, z njo se napaka samo poslabša. Važno je, da apeliramo na otrokovo dobro voljo in da odvrčamo vse nepotrebne dražitve. Zanimivo je dejstvo, da otrok toliko manj nagiba k izbruhom jeze, kolikor bolje se telesno počuti. Bolehni, utrujeni in neprespani otroci niso posebno sposobni za obvladanje samega sebe. Učinkovito sredstvo je tudi odvrčanje otrokove pozornosti od predmeta, ki je vzbudil njegovo jezo.

Nevljudnost je danes zelo običajna pri nekoliko večjih otrocih, prav posebno pri mladostnikih. Krivci pa so izključno starši oziroma odrasli. Res je sicer, da je pubertetnik bolj nasajen, širokousten in celo robat, toda ob dobrem vzgledu odraslih bi ta lastnost ne mogla postati neke vrste krepkost, kakor se danes pojmuje med dobršnim delom dozorevajoče in zrele mladine. Vzgoja otrok k vljudnosti se prične pri starših samih. Kakršni so do drugih ljudi in seveda tudi do otroka, takšni so njihovi otroci.

Prijazen način občevarjanja staršev med seboj, vljudno pozdravljanje in odgovarjanja na vprašanja — vse to je prav tako nalezljivo kakor nevljudno zadiranje. Vzglede in vaja sta čudežna mojstra domače vzgoje!

Bahavost je izraz prevelike samozavesti in premajhne avtokritike. Spada tako rekoč k nevljudnosti, ker se v dobro vzgojeni družbi sleherno podčrtavanje lastne vrednosti smatra kot netaktnost. Univerzalno sredstvo sta neupoštevanje in osramotitev. Vendar se priporoča previdnost, ker niso vsi otroci enaki. Zanimivo je namreč, da je pretirano izražajoča se bahavost včasih izraz čustva manjvrednosti, česar otrok nikakor noče priznati niti sebi in še manj drugim.

Robatost je posebno neprijazna oblika nevljudnosti, ki jo zasledimo najčešče pri dečkih med 12. do 15. letom. Njeni izvori so skoro isti kakor pri nevljudnosti in bahavosti. Robot človek pa ni vedno tudi trdosrčen, marveč se prav pogosto skriva pod trdo skorja mehko srce. Mnogim ljudem je robotost že v otroških letih neke vrste zaščitno sredstvo, zato jo je treba dobro razlikovati od robotosti, ki izvira iz nevzgojenosti.

Neposlušnost je menda tista otroška napaka, ki povzroča staršem največ preglavic. Krivi so je skoro vedno sami. Običajno je tako, da otroka v prvih letih ne vzgajajo k poslušnosti ter mu marsikaj dovolijo ali vsaj spregledajo. Pozneje, ko je otrok večji, postaja neposlušnost neprijetnejša. Takrat si pomagajo s kaznijo — večinoma s telesno —, zahtevajo slepo pokorščino, dajejo povelja, ki jih otrok čisto enostavno ne more izpolniti in stopnjujejo zmedo še s tem, da ne kontrolirajo izvedbe svojih ukazov in ukrepov. Pravilna vzgoja k poslušnosti se prične takoj po rojstvu. V prvih letih je vsako utemeljevanje nepotrebno, ker bi ga otrok itak še ne razumel, pozneje pa naj bolj in bolj spoznava razloge in motive staršev,

da si bo znal kot odrasel človek tudi sam razumno urejati svoje ponašanje in se smotrno odločati.

Netočnost, nerednost in nemarnost so napake, ki človeku samemu najbolj škodujejo, drugim pa so skrajno neprijetne. Pri otroku, čigar misli so skočne in ki se predaja trenutnemu ugodju, je razumljivo, ako ne pozna reda niti pri svojih stvareh niti pri razpolaganju s časom drugih ljudi. Toda stvar domače vzgoje je, da ga vsega tega nauči. Spet je najvažnejši vzgled, posebno vzgled matere. Glede reda ne more biti dovolj pedantna. Tako mora biti samo po sebi umevno pravilo, da otrok po končani igri vse igrače vestno pospravi. Isto je z obleko, ko se odpravlja spat. Važno pomagalo je strog hišni red, ki točno določa poedina dela za vse rodbinske člane.

Lenoba, „vseh grdob največja grdoba“, je v novejšem času nekoliko sporna. Mnogi mladinoslovci namreč trde, da sploh ni napaka nego bolezen. Otroku namreč že po svoji prirodi ne more biti len. Vedno je v gibanju, ne prestando se udeležuje, nikoli ni pri miru, pod pogojem seveda, da ga opravi zanimala in ako je zdrav. Zato je treba skrajno lenega otroka predstaviti zdravniku, da ga preišče. Običajno lenobo, ki se izraža z nevoljo do dela, je treba polagoma odpraviti z opravi, za katera se otrok vsaj nekoliko zanima. Že zgodaj se mu naj poverijo neke dolžnosti, ki jih mora vestno in redno opravljati (n. pr. nego majhnih živali, pomoč materi pri gospodinjstvu).

Lažnjivost je otroška napaka, ki ji je treba napovedati boj v začetku neizprosno borbo, kajti lažnjivec je nevarnost za družbo, v kateri ruši zaupanje. Borba proti njej pa je zelo težavna, ker ni vsaka neresnična otrokova izpoved laž in ker so vzroki laži tako silno različni. Vprašanje otroške laži je preobširno in pretežavno, da bi ga obdelali na kratko, ponavljamo

samo važnost roditeljskega vzgleda in pa točno ugotovitev vzrokov laži.

Isto velja za nepoštenost, ki je z lažnjivostjo tesno povezana, saj pravi že narodni pregovor: „Kdor laže (namenoma in zavestno!), tudi krade“. Saj je vsaka laž v svojem bistvu nepoštenost. Vkljub temu naj starši morebitne prve kraje ne kaznujejo preostro, marveč naj poskusijo pridobiti otrokovo voljo za poboljšanje. Vedno se naj tudi vprašajo, ali niso sami krivi otrokovega prestopka.

Razdiralnost je brezumno uničevanje nasadov, predmetov ob cesti (cestnih tabel), igrač itd. Deloma je otroku prirojena in je v svojem bistvu zanimanje za notranjost predmetov (n. pr. strojev ali punčk), deloma pa je pri poedincih zloba, ki jo tovariši slepo posnemajo. Na deželi zavzame lahko nevaren obseg, ker se je že zgodilo, da so pobalini olupili celo vrsto jablan ali izpodrezali ves hmeljnik. Najboljša vzgoja proti tej nevarni napaki je neprestan ozir na bližnjega. Zanimiva je ugotovitev, da je mladina v Srbiji, ki živi v zadrugah, mnogo bolj socialna nego mladina individualnih posestnikov.

Okrutnost, ki je pač najgrša in družbi najnevarnejša napaka odraslega človeka, je pri otrocih le redko resnična okrutnost (n. pr. mučenje živali) ali trdosrčnost, marveč posledica otroške nevednosti. Otrok si ne more predstavljati, da tudi žival občuti bolečine, zato z njo eksperimentira. Potrebno je pač otroka od najnežnejše mladosti navajati k opazovanju žive prirode na vrtu, polju in v gozdu in vzbujati ljubezen in razumevanje do nje. Nevarna je zadeva, ako muči otrok žival ali manjšega tovariša, ker občuti pri tem ugodje. To je bolešno in te bolezni ne ozdravi najhujše pretepanje. Pogosto je kriva pretrda vzgoja. Otroci, ki jih starši mnogo in ostro kaznujejo (posebno telesno) in ki slišijo samo grajo, nikoli priznanja, uživajo če je vendarle kako bitje od-

visno tudi od njih, če trpi, ako hočejo in je popolnoma v njihovih rokah. Na žalost se ta usmerjenost prenese v odraslost, samo da potem ne trpe več samo živali nego tudi ljudje, posebno otroci. Domača in šolska vzgoja nudi ta pretresljive dokaze.

Z okrutnostjo, to najogabnejšo in življenju ljudske zajednice najnevarnejšo napako (kako nevarna je, nam živo pričujejo strahotne okrutnosti v sodobnem političnem življenju!), bodi zaključen bežni pregled glavnih otroških napak. Izčrpno bi mogla razpravljati o njih obsežna knjiga, ki jo morda prej ali slej dobimo. Nekaj nas pa nauči tudi ta pregled.

1. Bolje in lažje je preprečiti postanek napak, kakor pa njih odpravljanje. Očuvanje je vsekakor boljše od zdravljenja.

2. Pri vsaki napaki, ki se pojavi, je treba ugotoviti, ali je samo slučajna odnosno ali je sploh napaka. (Neresnica ni vedno laž! Otrok je lahko prepričan, da je tako.)

3. Pri vseh napakah je treba odkriti njih vzroke in izvore. Nikoli se naj ne odpravljajo napake kot take, marveč njih vzroki. Vedno morajo imeti starši pred očmi celotnega otroka.

Istočasno z odpravljanjem otroških napak se mora vršiti pozitivna vzgoja v smeri pridobivanja napakam nasprotnih otroških kreposti, kakor k poslušnosti, resnicoljubnosti, poštenosti itd. z doslednim navajanjem, dobrim vzgledom in z rastočim spoznanjem otroka, kako važne so te in druge kreposti za sožitje z drugimi ljudmi. Vsaka dobra vzgoja je v svojem najglobljem bistvu vzgoja k skupnosti.

GOSPODINJSKI NASVETI ZA POLETJE.

Če hočemo, da nam veter ne odnese prta z mize na vrtu, stisnimo tik pod ploščo vsak vogal prta s ščipalko, ki jo rabimo za obešanje perila. S tako ščipalko tudi lahko držimo skupaj

šop papirjev na pisalni mizi, da se nan ne razpršijo po sobi.

Če hočemo imeti v vročih dneh hladno sobo, postavimo na mizo veliko skledo mrzle vode in damo vanjo velik kos ledu.

Če želimo imeti v vročih dneh hladno posteljo, napolnimo gumijasto steklenico z ledeno mrzlo vodo in jo položimo v posteljo.

Če nimamo pri roki pergamentnega papirja, kadar polnimo kozarce, si lahko pomagamo z oljnatim papirjem. Odrezane okrogle oblike pomočimo v zelo vroč škrob in papir takoj položimo na kozarec in obtisnemo ob straneh. Ko bo papir suh, bo dober kakor pergament.

Če želimo, da bi se nam papir ne prijel polic, potem jih pokrijemo

najprej s pivnikom. To je posebno priporočljivo za poličke, kjer hranimo zdravila.

Če želimo, da nam stoli in drugi predmeti, ki jih premikamo po sobi, preveč ne ropotajo ali kvarijo tla ali preproge, potem pritrdimo na vsako nogo ozek košček plutovine, ki smo jo odrezali od navadnega večjega zamaška.

Če želimo imeti diskretno parfumirano perilo, potem kupimo več zavitkov šampona naenkrat in ga položimo med posamezne komade perila. Šampon naj diši po tistih rožah, ki so nam najljubše.

Če želimo, da nam vrata ne bodo cvílila, nadržnimo tečaje z navadnim svinčnikom.

L. M.

KUHARSKI ZAPISI IZ NAŠE GOSPODINJSKE ŠOLE.

(Zapisi za 10 oseb.)

Gulaževa juha:

10 dkg masti, čebula, 1—1½ kg govedine, česen, timez, paradižnik, 1 korenina korenja in peteršilja, kumina, 8 dkg moke, kostna juha ali voda, kis, ½ kg krompirja, paprika.

Na masti zarumenimo sesekljano čebulo, pridenemo na majhne kocke zrezano meso, nato še nekoliko sladke paprike, žlico kisa in osnaženo korenino korenja in peteršilja. Ko je meso suho, to je, da ostane le mast, voda pa izhlapi, potresemo nanj moko, ki jo pražimo, da zarumeni, nakar zalijemo s kostno juho ali vodo, ter parimo, da se meso zmehča. Pred serviranjem pridenemo še posebej kuhan, na male kocke zrezan krompir, drob-

no zrezan česen, zelen peteršilj, timez in kumino ter pustimo, da vse skupaj še zavre.

Krompirjeva juha:

8 dkg masti, 8 dkg moke, 4 dkg slanine, čebula, česen, timez, majeron, lavorov list, zelen peteršilj, žličica paradižnika, kostna juha ali voda, ¾ kg krompirja, sol, 1 del kisle smetane.

Iz masti in moke napravimo prežganje, v katerem prepražimo najprej sesekljano čebulo in na drobne kocke zrezano slanino, potem še česen, sekljane začimbe, zelen peteršilj in slednjič paradižnik. Potem zalijemo z juho ali vodo in dobro prevremo. Pol ure pred serviranjem pridenemo juhi olupljen, na majhne kocke zrezan surov krompir in ko se zmehča, še kislo smetano ter juho po okusu solimo in lahko tudi še okisamo in popramo.

Govedina — garnirana:

1¼—1½ kg govedine (od križa, če hočemo mastno pa flam), 1 korenina korenja, zelen peteršilj, 1 drobna pesa.

Goveje meso kuhamo v juhi in ga zrežemo navpično po legi mišičevja na

lepe rezine, ki jih naložimo kot strešno opeko na ploščo (krožnik), polijemo z zajemalko čiste juhe in navadno še nekoliko solimo z drobno soljo. Rob krožnika garniramo (okrasimo) s skuhanim, lično zrezanim korenjem, zelenim peteršiljem, lahko tudi s peso.

Ledvice z možgani:

2 telečji ledvici (ali 3 svinjske), 1 telečje ali 2 svinjskih možgan, 10 dkg masti, čebula, sol, poper, majeron.

Ledvice navadno namočimo v surovem mleku, da izgube duh in se zmehčajo. Potem jih zrežemo na lističe ter jih na vroči masti prepražimo. Že prej pa smo na isti masti zarumeneli seseklano čebulo. Možganom odstranimo kožico in jih dodamo ledvicam, hitro prepražimo, popopravimo, nazadnje solimo in začинimo z drobnim majeronom. Jed napravimo bolj izdatno, ako primešamo pred serviranjem še raztepena jajca.

Liptavski sir:

50 dkg svežega sira (kot za štruklje), 15 dkg surovega masla, 2 sardeli, žlica kumine, žlica kaper, 3 šalotke (čebulček), sladka paprika, žlica gorčice, sol; za garniranje: rdeča redkvice ali pesa in zelen peteršilj.

Dober sir pretlačimo skozi sito; posebej pa umešamo surovo maslo ter mu polagoma pridenemo pretlačeni sardeli, sesekljane kaper, šalotke in kumino. Nazadnje primešamo še pretlačen sir, gorčico, nekoliko sladke paprike, ter po okusu solimo. Zmes naložimo v obliki odsekanega stožca na steklen krožnik, obrizgamo z isto zmesjo in okrasimo z lepo zrezano redkvico ali peso in zelenim peteršiljem.

Liptavski sir napravimo lahko tudi bolj enostavno, ako vzamemo namesto surovega masla nekoliko kisle smetane in po okusu manj začimb. Lahko tudi

primešamo liptavskemu siru na male kocke zrezane kisle kumarce.

Jagodna torta — fina:

8 rumenjakov, 16 dkg sladkorja, 6 dkg drobtin, 8 beljakov, 18 dkg mandljev, mast in moka za obliko.

Krema: 4 dcl mleka, 25 dkg sladkorja, 5 rumenjakov, 3 dkg moke; 25 dkg surovega masla, 2 dcl rdečih jagod.

2 dcl sladke smetane, 3 dkg sladkorja, 1 dcl rdečih jagod.

Rumenjake umešamo s sladkorjem, pridenemo olupljene zmlete mandlje, drobtine in trd sneg iz beljakov. Zmes spečemo v namazani in pomokani obliki za torte v pečici. Pečeno in ohlajeno testo prerežemo, nadevamo s kremo ter jo tudi na vrhu namažemo s kremo, obrizgamo z v sneg stepeno in ohlajeno sladko smetano in obložimo z rdečimi jagodami.

Krema: Mleko, sladkor, rumenjake in moko stepamo nad paro, da se zgosti. Posebej umešamo surovo maslo, ki mu pridenemo ohlajeno kremo in skozi žimnato sito pretlačimo rdeče jagode.

Jagodova torta — preprosta:

8 rumenjakov, 25 dkg sladkorja, 20 dkg moke, 8 beljakov, mast in moka za obliko.

Jagodova pena: 5 beljakov, 20 dkg sladkorja, $\frac{1}{4}$ l rdečih jagod.

Rumenjake in sladkor umešamo penasto in potem pridenemo moko in trd sneg iz beljakov. Zmes spečemo v namazani in pomokani obliki za torte. Pečeno in ohlajeno torto namažemo z jagodovo peno v sredi in tudi po vrhu.

Jagodova pena: Beljake stepemo v trd sneg, vtepemo žlico sladkorja, ostalega pa narahlo primešamo. Potem pa stepamo zmes nad soparo še malo časa, nakar pridenemo pretlačene jagode, — lahko pa tudi kar cele — in peno ohladimo. Biti mora približno tako trda kot sneg iz beljakov.

Borovnični zavitek:

Vlečeno testo: 25 dkg moke, sol, 1 jajce, žlica olja, približno 1 del mlačne vode.

Nadev: 15 dkg surovega masla ali masti, 15 dkg drobtin, 2 l borovnic, 15 do 20 dkg sladkorja, 1 zavitek vanilina.

Moko presejemo na desko, primešamo z lesenim nožem jajce, olje, sol in mlačno vodo ter vgnemo v gladko testo, ki se loči od deske in rok ter napravi mehurčke. Testo pustimo potem počivati pod pogreto skledo najmanj 1 uro. Nato ga denemo na dobro pomokan prt, nekoliko razvaljamo, namažemo z oljem in razvlečemo, da je popolnoma tenko. Nazadnje porežemo robove, potresemo s prepraženimi drobtinami, borovnicami, sladkorjem pomešanim z vanilijo, zavijemo ter denemo na namazan pekač. Zavitek namažemo še povrh z razstopljenim maslom ali mastjo ter spečemo v ne prevroči pečici. Pečenega zrežemo na lepe rezine, potresemo s sladkorjem in naložimo na krožnik.

Opomba: Borovnični, kakor tudi vsak drug zavitek pripravimo lahko tudi na ta način, da nadevamo razvlečeno testo samo do polovice, drugo polovico pa dobro pokapamo z razstopljenim maslom ali mastjo in zavijemo preko nadevanega dela. Pri tem načinu izteče manj soka.

Jagodova bovla:

$\frac{1}{2}$ kg gozdnih rdečih jagod, $\frac{1}{4}$ kg sladkorja, 1 l belega vina, sok 1 limone, $\frac{1}{4}$ l sifona ali kisle vode.

Rdeče jagode operemo, dobro odcedimo, potresemo s sladkorjem in postavimo za 3—4 ure na led ali vsaj na mrzlo. Potem prilijemo limonin sok, mrzlo vino in sifon. Jako fini bovli pridenemo namesto sifona 1 malo steklenico šampanjca.

Bovla iz vrtnih rdečih jagod:

Napravimo jo kot ono iz gozdnih jagod, le da polovico jagod pretlačimo

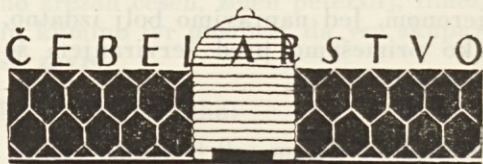
in polijemo z vinom, ostalo polovico pa potresemo s sladkorjem in čez 1 uro primešamo še vse drugo.

Ledena kava:

1 l mleka, 6 rumenjakov, 2 jajci, 40 dkg sladkorja, $1\frac{1}{2}$ del črne kave (6 dkg), $\frac{1}{2}$ l sladke smetane, 5 dkg sladkorja.

Mleko prevremo. Rumenjake, sladkor in jajci umešamo, nakar prilijemo vrelo mleko in stepamo nad paro 2 minuti, da zmes žlico maskira. Potem primešamo še črno kavo in hladno precedimo skozi prtič ter nadalje postopamo kot pri vanilinem sladledu. Kavni sladled denemo potem v primerne čaše in obrizgamo z v sneg stepeno in oslajeno sladko smetano ter s tem dobimo „ledeno kavo“.

G. Prašnikarjeva.

ČEBELNA DRUŽINA — ZADRUŽNA ORGANIZACIJA.

Gotovo vsak ve za čebelnjak — majhno lično hišico s skladovnico panjev, okoli katerih vrvi in šumi veselo rajanje čebel. Redkejši so oni, ki poznajo življenje čebel natančneje. Umestno bi bilo, da si delo in življenje v panju malo bližje ogledamo, seveda brez bojazni, da nas čebele kot vsiljive tujce opikajo. Če se poglobimo v življenje čebel, pridemo do zaključka, da nam nudi čebelna družina najidealnejšo sliko združne organizacije. Primerjajmo torej:

Prebivališče čebelne družine je panj in čebele si to svoje prebivališče izgrade po svoji potrebi, kakor jim najbolj služi za dosego skupnega cilja.

V panju gospodari matica, glava vse družine. Njena edina naloga je, skrbeti za ohranitev družine, t. j. za na-

raščaj. Okrog sebe ima trumo čebel, ki jo čuvajo, ji strežejo, pitajo in branijo vsake nevarnosti. Poleg peščice trotov, ki imajo vkljub svoji prislovični lenosti vendar velevažno nalogo, oploditi matico ter tako vplivati na naraven razvoj družine, se nahaja v panju še ogromno število čebel, katerih delo je natančno razdeljeno. Poleg strežnic matice, imamo še „dojilje“ mlade zalege, snažilke, čuvajke, delavke itd. Čebele — delavke delajo skratka vse potrebno za vzdrževanje, obstoj in uspevanje družine. Ti trije členi: matica, troti in čebele so pogoj za obstoj družine. Izgubi li panj matico, vzgoje si čebele ob ugodnih okoliščinah novo, takorekoč iz ljudstva. Ustroj čebelne družine torej ni dedno monarhističen.

Podobno je z zadružno organizacijo. Ta je zatočišče ljudi, ki so pripravljene medsebojno si pomagati, kar se da doseči le, če so člani prežeti s solidarnostjo, tovarištvom in vzajemnostjo.

Kakor si ne moremo zamisliti čebelne družine brez enega navedenih treh členov, matice, trotov ali čebel, tako tudi zadružna organizacija ne more uspevati brez enega njenih sestavnih členov, t. j. uprave in članov. Matica brez čebel pogine, zadruga obstoječa samo iz uprave, toda brez članov, nima življenske moči, zapisana je smrti. Čebele brez matice polagoma izumro — enako je nemogoča zadruga brez vodstva. Kakor v panju matica, kakor v vsaki družini poglavar družine, tako tudi v zadruzi vodstvo. Ono mora skrbeti za dobrobit vseh članov brez razlike, za uspeh in napredek zadruge same. Biti mora v sposobnih rokah ter je logično, da se v interesu skupnosti mora zamenjati nesposobno vodstvo s sposobnim, kakor odstranijo čebele staro in neplodno matico, t. j. nesposobno za ohranitev družine ter si vzgoje novo, boljše. Pri izbiri matice so čebele dosti hitreje in bolj objektivne, kot ljudje pri izbiri svojega vodstva. Gledajo, da si izberejo ozi-

roma vzgoje vedno najboljšo matico brez mnovega pogajanja in debatiranja, ker vedo, da ura zamujena, ne vrne se nobena. Čim se je iz jajčeca izlegla ličinka, je vsak odgoj matice prekasen, zato morajo delati hitro, da ne zamude prilike. Odnosaj zadrugarjev do zadružne uprave mora biti zaupljiv, ker brez medsebojnega zaupanja ne more obstojati nobena organizacija. Medsebojni odnosi članov morajo biti prijateljski, vladati mora ista solidarnost kakor v panju — vsi za enega, eden za vse. Tudi čebela ne misli samo na sebe, ampak na skupnost. Ona se trudi in dela za svoj rod ter ima največ užitka v tem, da je izvršila svojo dolžnost, bodisi pri nabiranju medu, bodisi pri obrambi panja.

Čebelam je prirojen čut za lastnino in za dom. Vsakomur svoje, toda ne dotikaj se tujega blaga in tujega panja, ki ga nisi pomagal graditi! Gorje roparici, ki zaide z nepoštenimi nameni v tuj panj, s smrtjo plača svojo drznost. Če pa zaide težko obložena trudna čebelica v tuj panj, si že s svojim tovorom takorekoč izprosi vstop v panj. Isti čut za lastnino in dom mora biti prirojen tudi zadrugarju. Vsak član katerekoli zadružne organizacije mora biti vedno pripravljen braniti interese zadruge ter s tem posredno tudi svoje in sodrugov interese. Pride li tujec v organizacijo, je pogoj, da se ukloni zadružnim pravilom ter pripozna vodstvo in obstoječi red. Šele tedaj se sprejme kot ravnopravni član.

Bolnim ali pohabljenim čebelam, kakor tudi trotom, ko jih čebele več ne potrebujejo, ali ko primanjkuje hrane, ni mesta v panju. Kar je bolnega v panju, mora proč, ker ne more več koristiti skupnosti. Enako v zadružni organizaciji. Zadrugarji, ki ne služijo skupnosti, so kakor nepotrebni trotje, ti razdirajo, takim ni mesta v zadrugah. Nezavedni zadrugarji so bolniki, pohabljeni — v interesu skupnosti proč z njimi, da ne okužijo še zdravih zavednih zadrugarjev.

Čebela dela, nosi med, cvetni prah i. t. d. nagsko. Ona ve, da se mora oskrbeti z zalogo za zimo, čeprav zime nikoli ni videla. Dela z vso silo, ker ve, da bo imela od tega koristi, ne le takoj, ampak kasneje, in ne le ona, temveč tudi njene sestrice — kasno v jeseni izležena zalega. Človek pa vloži vso svojo energijo in ljubezen do dela le tedaj, če je prepričan, da bo imel od njega tem več koristi, čim bolje bo delo opravil. Slede li morebitne materialne koristi izvršenemu delu šele čez dalj časa, postanejo ljudje nestrpljivi, brezbrizni, malodušni — in taki ne bi smeli biti. V zadrugi bi bilo potrebno istotako nagsko delo ter imej vsak zadrugar pred očmi star latinski rek: Karkoli delaš, delaj pametno in misli na konec. Zato bodi vsem stalno v mislih cilj zadrugne organizacije.

Kakor pokaže pri čebelah močnejša družina preje uspehe, preje pride do kapitala, t. j. do svojih zalog, nego slabša družina, tako uspeva tudi številčno močnejša organizacija bolje od one, ki ima le malo članov ter takorekoč samo životari. Vsak zadrugar mora zato delati tudi na tem, da bo organizacija močnejša, kar doseže seveda s pridnim pridobivanjem novih članov.

Čebele morajo bojevati trd boj za obstanek. Dajajte panju dan za dnem

medu, panj se bo polenil ter ne bo več donašal tako pridno; čemu neki, saj dobi medu brez truda dovolj, takorekoč na krožniku! Toda ko je navezan sam nase, ko mora iskati med po vseh mogočih skritih cvetih blizu in daleč, tedaj se šele pokaže pridnost in življenska moč panja. Podobno je z zadrugno organizacijo. Ona, ki je navezana samo na pomoč drugih, nima nikdar take življenske moči in volje do dela, kakor ona, ki sama s svojim delom in trudom izgradi to, kar ima. Preveč je navezana na tujo pomoč in odpove li ta, organizacija preje propade, kakor pa da se postavi na lastne noge in začne graditi z lastnimi močmi.

Ljudje, ki so bili že obstoječim zdrugam tuji, da celo sovražni, se pojavijo v tej ali oni obliki, pa hočejo vse uzpirati ter pregnati dobre delavce, a z nabranim trudom seveda okoristit sebe. Prispodoba takih zadrugarjev so roparice, ki napadajo često slabe panje, jih uničijo a vso s trudom nabrano zalogo odneso v svoj dom. Take čebele, ki so se navadile jemati in živeti takorekoč na tuj račun so zanič, kakor tudi one, ki so se vsled preobilnega krmljenja polenile. Prve kot druge je treba z različnimi sredstvi prisiliti k pridnemu in poštenemu delu.

X. R.

Temeljita razlaga.

Učitelj v šoli: „Cepci, vedno zamenjavate pojme: včeraj, danes, jutri, predvčerajšnjem, pojutrišnjem i. t. d. To je vendar tako preprosto. Poslušajte!

Včeraj je bilo predvčerajšnjem jutri, včeraj je bilo danes, danes je pač včeraj, jutri pa bo predvčerajšnjem.

Danes je bilo predvčerajšnjem pojutrišnjem, včeraj je bilo jutri, danes je pač danes, jutri bo včeraj, pojutrišnjem pa predvčerajšnjem; to se pravi, da bo danes pojutrišnjem prav tisto, kot bo včeraj jutri, to je, kakor sem dejal, predvčerajšnjem.

Jutri je bilo včeraj pojutrišnjem, danes je pač jutri, jutri bo danes, pojutrišnjem pa včeraj; to se zopet pravi, da bo jutri pojutrišnjem popolnoma isto, kar bo danes jutri, to je, kakor sem dejal včeraj.

No, buče zabite, sedaj pa mislim, da si boste to stvar vendarle enkrat zapomnili.“

Josip Vandot:

Ljubezen v gorah

V gorah je vrela črnikasta megla, ki se je zaganjala od stene do stene in se je le tu pa tam za trenutek razdelila, da se je v višavi zasvetila proga snega, ležečega v gorski kotanji. Nebo je bilo sivo in izza sivine je sonce mežikalo le medlo, komaj vidno. Po dolini pa je žgala težka sopara.

Bošt je sedel v senci gozdnega obronka in se otepaval nadležnih muh. Poten je bil po vsem životu, dasi je imel na sebi le srajco in kratke, irhaste hlače, ki so mu pokrivale komaj polovico stegen. Krava, stoječa pod košato bukvijo, je opletala z repom in se z njim tolkla po rebrih, kjer so jo muhe in obadi grizli neusmiljeno. Z ušesi je strigla in dvigala glavo vedno više in vse je kazalo, da bo zbezljala zdaj pa zdaj.

Bošt pa je gledal zamišljeno na gore. „Nevihta bo,“ si je rekel. „Megle vršé prečudno in skale so črne, da že dolgo ne tako. Da bi le toče ne bilo! Moje tri njivice kažejo tako dobro, da bi bilo škoda, če jih toča raztepe.“

Na roko sta mu sedla dva obada in se prisejala h koži. Gledal ju je, a ju ni zapodil. Pač ga je zaščemelo, ko sta obadva pričela sesati kri iz roke, a se je samo dobrovoljno posmejal in mirno držal roko.

„Le nasitita se, prijateljčka,“ je rekel. „Dovolj imam krvi, dejal bi, da še preveč. Le napijta se je, da bosta sita in bosta vsaj ubogo kravico pustila v miru.“

Bošt se je smejal in je bil vesel, da more živalcam s čim postreči. In kako tudi ne? Bošt je imel srce za vse živali in razjokal bi se bil, ako bi pohodil mravljo. Prepričan je bil, da živé živali prav tako kot ljudje, nemara še bolj pošteno in še lepše nego ljudje. Srce imajo, ljubezen imajo in trpe še bolj kot ljudje, ker si ne znajo v sili pomagati. Kako bi jim torej človek ne šel na roko in jim v lakoti ne privoščil treh kapljic krvi, ki jo ima Bošt v napetih žilah še preveč?

Obada sta odletela nasičena in za njima je na roki ostal le madež krvi. Bošt si je obrisal roko ob irhaste hlače in se namuznil zadovoljno. A še isti trenutek je skočil na noge, kakor da ga je kača pičila. Prsti desne roke so se mu skrčile v pest in silovito je z njo zamahnil po zraku.

„Nemarnica, že spet tepe ubogo žival,“ se mu je izvilo skozi stisnjene zobe. „S šibo jo klesti, a vem, da ji sirotna žival ni priza-dejala niti toliko, kolikor imam črnega za nohtom. Tepe jo pod milim nebom in pred očmi ljudi, a Bog ve kako jo tepe na samoti v hlevu. Ni čudnega, da je kravica mršava kot sam smrtni greh, ki ga je Reza vsa polna. Bog se usmili...“

In res je košata ženska na pokošeni meji tam doli za njivami tepla kravo, ki je poizkušala, da bi na vsak način pobegnila. A ženska jo je z levico trdno držala za vrv, privezano kravi okrog rogov, in jo je neusmiljeno pretepavala, najbrž, ker je iz neprevidnosti hlastnila po zorečem klasju.

„Ali ne boš odnehala, zverina?“ je zavpil Bošt. „Grehov te bodi sram, kravo pa pusti v miru!“

Ženska se niti okrenila ni, samo glasno se je zasmejala in je s šibo nagnala kravo skozi odprto lesa. Krava se je izmuznila iz njene roke, še enkrat jo je šiba oplazila po hrbtu in že je izginila.

Bošt si je godrnjaje z rokami brisal znojni obraz. Vsedel se je nazaj v travo in hudo mu je bilo v srcu. Sam Bog ve kaj bi dal, da bi ne bilo Polonine Reze na vasi, a še več bi dal, da je ne bi bilo v nje-govem sosedstvu. A njena hišica, o kateri človek ne more reči, da ni čedna, stoji komaj dvajset korakov oddaljena od Boštove bajte, in siromašni Bošt vidi Rezo vsak hip, če le pogleda skozi okence. No, to bi mu nazadnje še ne presedalo, preseda mu le to, da Reza pretepa kravo, kakor hitro jo zagleda ob nji. Bošta pa to boli še bolj, kakor če bi Reza pretepala njega samega. Desetkrat pač je bil že stopil dol do nje in jo lepo prosil, naj ne pretepa krave, ki ima srce prav takšno ali pa še lepše nego Reza sama. No, Reza se je vsakikrat za-gnala vanj in ga s pestmi pognala iz hiše. In je še huje ravнала s kravo, samo da ga je togotila in mu delala silne bolečine.

Bošt se je nad trpljenjem te uboge krave nazadnje glasno razjo-kal. Smilila se mu je v dno srca, saj vse drugo bi še prenašal, le na trpljenja živali, ki si ne zna prav nič pomagati in jo radi tega boli še huje nego človeka. In Bošt si je rekel, da je njegova najsvetejša dolžnost, da reši to kravo iz rok brezsrčne šenske. Rešiti jo mora, pa naj stane karkoli.

In je dobro premislil vse to in je še isti dan proti večeru stopil v Rezino hišo. V veži jo je našel, ko je v stari pinji medla presno maslo. Pogledala ga je s hudim pogledom izpod čela, a se niti za trenutek ni ustavila v svojem delu.

„Reza,“ jo je Bošt nagovoril z najprijaznejšim glasom, „saj ne rečem, da nisi zastavna ženska. Prav prijetna si na pogled in še vedno se mi čudno zdi, da si s svojo prijaznostjo še danes samica. Najlepša žena bi bila, če bi imela dobrega moža. A to veš ti sama najbolje

in je škoda mojih praznih besed. Kravo imaš in dela imaš doma čez glavo in ti paša krave ni kdo ve kako v korist, kar te moti pri delu. Od danes naprej jo bom pasel jaz. Pasti moram svojo kravo, če pa pri tem pasem še tvojo, ne bo dosti muke več. Ali si slišala?“

Zasmejala se je, da je bila vsa veža polna njenega smeha. „Norec si,“ mu je zavpila naravnost v obraz in je medla še hitreje.

„No, če ti praviš, sem pa nemara res norec,“ je Bošt menil prav pohlevno. „Za pastirja me torej nočeš, kot kupca me pa menda ne boš zavrnila. Glej, za kravo ti ponujam njivo pod Lužicami. Prav pri rokah ti bo, ker leži tik ob tvoji. Že rajnki vaš oče me je pregovarjal naj mu jo prodam. A mu je nisem. Tebi jo dam za kravo. Tu je moja roka, Reza, udari vanjo!“

Reza se ni več smejala. Počasi je vstala in gledala Bošta s čudnimi očmi. A že je dvignila obe roki in jih iztegnila. „Ven se poberi, dedec prismojeni!“ je zavpila in zgrabila Bošta za rame. Zasukala ga je in ga silovito potisnila k durim. Bošt se še zavedal ni, kdaj je stopil čez prag in kdaj je Reza zaloputnila duri za njim.

Po tistem dnevu pa mu je še bolj kljubovala. Namenoma je prignala kravo na mejo prav tedaj, ko je Bošt pasel gori ob gozdnem obronku. In če je pogledal dol, je Reza že vihtela šibo in udrihala po kravi sam Bog vedi zakaj. Bošt pa si je zatiskal oči, da bi ne videl vsega tega. V srcu ga je bolelo in zdelo se mu je, da Reza s trnjevo šibo tepe njega samega. Dvakrat se ga je pač polotila divja jeza, da je moral zaškripati z zobmi.

„Hudoba si, da je bolj črne ni niti v peklu,“ je zavpil. „Pusti žival v miru, ti rečem.“

A še malo se ni menila za njegovo vpitje in je nalašč še huje vihtela šibo. Bošt pa je umolknil, ker je videl, da je s svojimi besedami kravi le povečal gorje. Trdo se je vsedel v travo in obrnil Rezi hrbet. Sram ga je bilo, da nima toliko moči in tistih pripomočkov, ki bi z njimi odkupil in rešil siromašno kravo. Še danes ga je sram, ker si ne more izmisliti ničesar, kar bi bilo ubogi kravi v prid, sram še tem bolj, ker je videl, da se mu Reza očitno posmehuje in ga ima za neumneža, ki nikoli nikjer ne bo srečal svoje pameti.

„A kravico moram vendarle rešiti,“ je godrnjal uporno. „Reza je že ne bo mučila do smrti. A moj Bog, kako naj jo rešim? Za njo sem Rezi že ponujal njivo, a me je odgnala. In me tudi nažene, če ji ponudim vse tri njive, ki jih imam, in še bajto po vrhu. Zlodej je obsedel Rezo in jo ima obsedeno. Pa ji pridi na kraj, če moreš. Z mezincem ji migni, pa te že pritiska za vrat.“

Zlovoljen se je prevrgel na drugo stran. Pogled mu je padel na Rezino lično hišico, stoječo tesno kraj polja. Bila je bela in streha, nedavno pokrita z novimi deščicami, se je svetlikala v rumenkasti

svetlobi. Okenca so bila vsa zastrta z rožami in rdeči naglji so se v širokih kitah vili ob belem zidu. Blag mir se je smehljal okrog hišice in tega miru ni motil niti petelin, ki je prepeval nekje na dvorišču.

Boštu se je stisnilo srce. „Tako lepa domačija,“ je vzdihnil bridko. „A kakor je lepa domačija, tako je grda hudoba, ki prebiva v nji. Bog, in ti dopuščaš vse to? Glej, glej...“

A že ni več utegnil razmišljati, zakaj njegova krava je bila visoko dvignila rep in zamukala obupno. A že v naslednjem trenutku se je sunkoma okrenila in je jadrno zdrvela po položnem bregu. Še preden se je Bošt zavedel, je že izginila med visokim žitom. Nad gorami se je zvil dolg, pošasten blisk, ki je komaj izginil med črnino, visečo nizko ob gorah, pa je že zagrmelo, da se je silovito stresla gorska dolina.

„Križ božji!“ je jeknil Bošt in se naglo prekrižal. Potem pa je zdrvel za kravo in se je ustavil šele na dvorrišču. Ploha se je še usula z debelimi kapljami, ki so pričele presunljivo ropotati po strehi. Bošt je spravil kravo v nebogljeni hlev, sam pa je stopil v bajto in se vsedel na črvivo klop pod oknom. Gledal je ven v divjo nevihto, ki je besnela po gorskem svetu. Napenjal je oči, da bi med težkimi, plesočimi kapljami zagledal Rezino hišico. A ploha je bila tako gosta, da ni mogel videti niti polja. Sam ni vedel, zakaj se je moral zdajle spomniti uprav nagljev, visečih z Rezinih okenc, in zaskrbelo ga je zaradi njih.

„Veter in ploha jih potrgata in pokončata,“ se je domislil ves nemiren. „Škoda takih nagljev. Najlepši so, kar jih premore vas.“

In je napenjal oči in strmел v nalive, ki je postajal vedno gostejši. Skozi dež se ni videlo niti dva koraka daleč, a kje šele Rezina hiša, stoječa nekje v silnem naliveu. Vedno večji nemir se ga je loteval in nehote je moral misliti na Rezo. Spomnil se je, da je ženske rado strah ob nevihtah in se stiskajo v najskritejši kot in se neprestano križajo in javkajo. In tedaj si vsaka želi, da bi stal moški ob nji in jo varoval pred bliskom in gromom. Tudi Reza je ženska, ker jo je Bog tako ustvaril, in nemara si prav zdajle želi, da bi Bošt stal pri nji in jo zastiral pred bliski.

Bošt se je tega komaj domislil, pa je bil že zunaj na pragu. Le za trenutek je pogledal v nalive, a že se je pognal s praga in zdrvel med ploho naravnost proti Rezinemu domovanju. Naglo je odprl vežna vrata in skočil v hišo. Otepal si je mokro obleko, da se je na tleh napravila luža. Pogledal je po koči, a Reze ni bilo nikjer. Zato je stopil v izbo. Zagledal je Rezo, ki je sedela prav mirno za mizo, kakor da ji še mar ni strahote, ki je divjala zunaj.

„Za naglje sem se zbal in zate,“ je rekel Bošt in je bil v zadregi. „Nagljev bi bilo škoda, če jih veter polomi...“

Reza je vstala in si je oprla roke ob boke. Nekaj trenukov ni izpregovorila besede, temveč je s čudnimi očmi gledala Bošta. Njemu pa se je v tem hipu zazdela strašno lepa. Lice ji je bilo rdeče, život poln in napet in še malo ni kazala, da je že davno prekoračila trideseto leto. Bošt je ostrmel in se je zavzel, da tega še ni opazil nikoli. Požiral jo je z očmi in po vsem telesu ga je spreletelo nekaj čudnega in omamnega.

„Glej, to bi bila žena, kakor Bog zapoveduje,“ mu je šinilo skozi misli. „Bošt, štirideseto leto te že pritiska k tlom, pa še nisi utegnil pogledati po prilični ženski. In glej, imel si jo pred durmi, a še z levim očesom nisi trenil po nji. Daj, primi jo zdaj, dokler je še čas. In če je Reza tvoja, je tvoja tudi uboga kravica. Reza je ne bo več pretepala, saj bo imela drugih skrbi na pretek.“

Domislil se je krave in je od veselja tlesknil z rokami. Še čakal ni več, da mu Reza odgovori na prve besede. Z razkavimi dlanmi je stisnil njeno roko, da jo je zbolelo.

„Reza, ti boš moja žena, ker drugače ne more biti,“ se ji je posmehal na glas. „Čas je, da se oženim, in tudi zate je čas, da se ogledaš po možu. Čez leto dni bo za naju oba nemara že prepozno. In zakaj bi se ne vzela? Ti si zastavna ženska, a tudi jaz se ne ustrašim nikogar. Vzemiva se, pa je konec besedi...“

A ni utegnil končati, zakaj Reza je zapihala od togote in ga je zasukala z vso silo. Potisnila ga je skozi odprte duri v vežo in še dalje čez hišni prag. Bošt se ni prav nič upiral. Hrbet je sklonil in je vsak hip pričakoval, da mu Rezine široke pesti padejo po glavi. Oddahnil se je šele zunaj, ko je pljusnila ploha vanj. Zasopel je globoko in je zbežal skozi naliv proti domu.

Doma se je stisnil k ognjišču in si je podprl glavo z rokami. A ni premišljal prav ničesar, le tu pa tam je žalostno zmajal z glavo in zagodrnjal: „Uboga kravica, zate ni rešitve, ni je in ni. Togotnica te bo pretepala meni nakljub in tebi nakljub. Kravica, kravica...“

Nevihla se je bila pretegnila čez dolino. Še je za tri trenutke posijalo sonce, a Bošt ga ni videl več. Slekkel je premočeno obleko, jo vrgel na klop ob starinski peči in še na misel mu ni prišlo, da bi si zvaril mleko in segrel žgance, ki si jih je bil že davi skuhal za kosilo in za večerjo. Zavalil se je na slamnjačo, zatisnil oči z rokami in zaspal, kot bi trenil. Spal pa je do ranega jutra.

Od tistega dne pa ni več pasel po gozdnem obronku, temveč globoko v goščavi, od koder ni videl niti Reze, niti njene krave. Le včasih je proti večeru pogledal dol na Rezino domačijo. In je vselej zagledal Rezo, ki je nekaj šarila po dvorišču. Tedaj pa je Bošta v duši pograbilo nekaj čudnega, o čemur ni vedel, ali je sladko ali grenko,

kar ga grize globoko v duši. Široki hrbet se mu je upognil in zlezal je popolnoma sam vase.

„Glejte, saj je Reza res čudna ženska,“ je zagodrnjal. „Lahko bi bila najlepša žena, pa noče. Nagnala me je, a še pomislila ni, da sem Bošt, ki samcat dvigne najtežji hlod. A kaj Reza! Kravica, sirotna kravica, ki ti ne morem rešiti...“

A že se je naglo okrenil in je stopil v bajto. Že štirinajst dni ni več pospravljajl po bajti. Vse je bilo razmetano po nji in prah po črvi-vem pohištvu je bil za prst visok. A Bošt, ki je bil sicer vajeu reda, se ni prav nič menil za vse to. Včasih se mu še kuhati ni ljubilo in je bil ves dan tešč. Po obrazu so mu poganjale črnikaste kocine, a si jih ni obril niti na sveto nedeljo, ko je šel k zgodnji jutrnji maši. Še delo mu ni dišalo in nevšečno je godrnjal celo tedaj, ko je v gozdu pasel kravo. Zdelo se mu je, da se je svet postavil narobe, a to se mu je videlo prav, ker je čutil, da je tudi on sam narobe.

Tisto soboto je bilo delopust že davno odzvonilo. Sonce je bilo gorski svet zavilo v rumeno kopreno in gluha tišina je ležala po vsi dolini. Bošt pa je ležal na klopi za pečjo. Videl je vso navlako po izbi, a da bi mu je ne bilo treba gledati, je vlekel uporno iz čedre in pihal goste dime iz ust. Že je bila vsa izba v dimu in že ni več videl niti do mize, ki je stala v kotu med dvema oknama. To pa je bilo Boštu všeč in se je pričel zadovoljivo muzati.

Nenadoma so se duri odprle na stežaj. Na pragu se je prikazala ženska, ki je pričela kašljati, ker jo je dim dušil. Bošt je skočil prestrašen na noge, zakaj brž je spoznal žensko. Bila je Reza, ki je otepala z rokami, da bi odgnala od sebe smrdeči dim. V svojem začudenju Bošt niti čedre ni vzel iz ust, temveč je pihal, pihal Rezi naravnost v obraz.

A Reza se je že premaknila s praga. Naglo je stopila naprej in odprla okno za oknom. Veter je zavel po izbi in dim se je začel usipati skozi okna. Vsa navlaka in nesnaga po izbi je postajala vedno bolj očitna. Rezine oči so se svetile od togote in so begale iz kota v kot. A že je stala tik pred Boštom in ga sunila s pestjo v prsa, da se je opotekel.

„Ven se poberi, dedec nemarnil!“ je siknila med stisnjenimi zobmi. A že ga je zrinila čez prag in je trdo zaloputnila duri za njim.

Bošt se je praskal za ušesi in strmel. Še malo ni mogel uganiti, kaj naj pomeni vse to. Splazil se je iz veže in je zunaj sedel na klop, prislonjeno k zidu tik pod oknom. Silovito je vlekel iz čedre, pa še opazil ni, da mu je tobak v čedri že pogorel in je ogenj ugasnil v nji. V izbi pa je Reza strašno ropotala in premikala pohištvo sem in tja. Bošt je skrivaj pogledal skozi okno. Videl je Rezo, ki je spretno po-

metala po izbi. Njen obraz je bil rdeč in kljub jezi, ki se je svetila v njenih očeh, je bila Reza močno lepa, da je je bil Bošt kar vesel.

„Nič ne rečem, prijetna žena bi mi bila,“ se je namuznil. „A noče in noče... Sam Bog ve kaj naj pomeni vse to današnje njeno početje? Če bi do večera ugibal, bi vendar ne uganil ničesar. Najbolje je, da kar počakam. Bo že sama povedala, kako in kaj.“

In je potrpežljivo čakal dolgo uro. Naposled je Reza vendarle stopila na prag. „Noter pojdi!“ je velela osorno in se je že okrenila.

Bošt jo je ubogal ukorno. A ko je zagledal izbo, se je zavzel, ker izbe niti spoznati ni več mogel. Izba je bila tako čedno pospravljena, da je še rajnka mati za veliko noč ni nikoli pospravila tako čedno. V grlu ga je pričelo dušiti in z roko je šinil čez oči, ker se mu je zazdelo, da je vanje padlo nekaj mokrega. Potem pa je zavzet gledal Rezo in zdaj se mu je zdela kot čudna vila, ki prebiva nekje na planini in jo človek vidi le vsakih sto let enkrat.

A Reza je že bila v kuhinji in je razgrajala po nji. Bošt je stopil plašno za njo in je v zadregi tiščal roke v hlačne žepe. Spustil se je na klop ob ognjišču, sklonil glavo in vdano čakal, kaj se bo zgodilo zdajle.

Reza je zmetala umazano posodo v škaaf. Pobrskala je pepel na ognjišču, a ko je videla, da tam ni niti žerjavice, je z noge jezno sunila škaaf v kot. Ošinila je Bošta s čudnim pogledom in obstala pred njim.

„Še večerje nimaš, kaj?“ se je obregnila. „In nemara še opoldne nisi jedel ničesar? Zanikrn pa si, zanikrn, ni ti kaj reči.“

Bošt je dvignil glavo in vzdihnil. „Lahko govoriš, Reza,“ je odgovoril žalostno. „Ženska si in imaš gibčne roke. Kje pa naj nerodni moški vzame take roke? Kje, te vprašam?“

„Žensko si poišči!“ ga je Reza zavrnila osorno. „Dovolj jih je doli na vasi.“

„Dovolj, dovolj,“ je Bošt prikimal. „A zame ni nobene tam doli in še nobene nisem iskal. Zame je le ena, a še ta ena me odriva, ker sem ji hujši nego prisad v glavi. Le ena je, ti rečem, Reza, le ena...“

„Norec!“ mu je Reza zabrusila naravnost v obraz. Že se ji je roka napol dvignila, da bi ga sunila. A Reza se je premislila in je odšla iz kuhinje. Skozi odprte duri jo je Bošt videl, kako trdo je šla skozi vežo. A na pragu se je hipoma ustavila in se je sunkoma okrenila. Prišla je nazaj v kuhinjo.

„Zdajle stopi hitro v vas, da te Tončkov Janez ostriže in obrije,“ je rekla in glas ji je bil skrajno neprijazen. „Jutri pa se obleci v najlepšo obleko, če imaš katero. Po nauku pojdeva skupaj v župnišče, da si za drugo nedeljo naročiva oklice. V ponedeljek pa pridi po mojo kravo, ker jo že na vsak način hočeš pasti. A to ti rečem, da

dava tole bajto gостаčem v najem. Ti se preseliš k meni, še je tam prostora za enega človeka. Ali si slišal?"

„Reza!“ je planil Bošt na noge. A Reze že ni bilo nikjer več. Videl jo je doli na bregu, kako brhko je hitela proti svoji domačiji. Bošt je zdrvel v izbo, da si poišče klobuk, a naj ga je iskal vsepovsod, našel ga ni nikjer. Zato je razoglavljen teklen v vas, da poišče Tončkovega Janeza. A vso pot si je mel roke in se glasno smejal.

„Kravica, ti ljuba kravica, pa sva le zmagala,“ je govoril neprestano. „Nihče te ne bo pretepal več... Kravica, ti ljuba kravica..."

*

Krava je bila rešena in Reza se je ni nikoli več dotaknila s šibo. In čemu tudi? Kot Boštova žena je imela drugih skrbi zadosti. In če jo je neugnana roka tu pa tam zasrbela in je morala udariti, je udarila po Boštu, ki ji je bil bliže nego krava. Bošt pa se je zasmel in je z raskavo roko pobožal Rezo po licu.

„O, le daj, da se ti zavrela kri malo pohladi,“ je rekel prav tako mirno kakor tedaj, ko mu je obad srkal iz roke kri. „Vsa moja koža je trda kot podplat in če me udariš, mi je strašno prijetno. Zdi se mi, da si me pobožala, božanje pa človeku dene tako dobro kot nobena stvar na svetu. Le daj, Rezika, da boš vesela in bom jaz zadovoljen.“

Še enkrat se je zasmel in je odšel v hlev h kravam. Rezino Plemo je čehljal med rogovi, stiskal njen gobec k svojim širokim prsim in se zadovoljno muzal.

„Čehljanje je boljše nego šiba — kaj Plemo?“ je govoril. „Zdaj je prav tebi in meni. Ti si se rešila Reze in namestu tebe ima zdaj mene v oblasti. Kdo izmed naju pa je srečnejši, to se vpraša. Če sva poštena, le reciva, da sva srečna in zadovoljna ti in jaz. Če moreš, le dej, da to ni res.“

Krava je izbuljila oči in je že hotela zamukati. A se je premislila. Odprla je gobec in je z raskavim jezikom lizala Boštu nič manj raskavo roko...

† Radivoj Peterlin-Petruška

21. junija je nenadoma, zadet od srčne kapi, v svoji rodni hiši in ob godovanju svojega brata Lojzeta preminul pesnik, pisatelj in veliki popotnik Radivoj Peterlin-Petruška. Njegov pogreb, ki se je vršil 23. junija na kamniške Žale, je bil veličasten svedok, da je Slovencem usoda ugrabila ne samo pomembnega književnika, temveč tudi človeka in moža, kakršnih je bore malo po prostrani domovini. Njegova smrt je bridko odjeknila ne le po ožji domovini, kjer ga je poznal vsak otrok, ampak prav do skrajnega juga naše države, saj je

bil doma povsod, doma prav tako v Ljubljani kakor v najzakotnejši planinski vasi in daleč doli po makedonskih mestih in kraljevem Beogradu.

Rodil se je 27. januarja 1879 v Kamniku. Ker je že v prvi mladosti kazal neko čudno nadarjenost, ga je oče dal v ljubljansko gimnazijo. A tam ni zdržal do konca. Nemirni popotni duh mu že takrat ni dal miru. Zato se je selil od gimnazije do gimnazije, kolikor jih je pre-mogla predvojna Slovenija. Bilo mu ni usojeno, da dovrši vsaj gimna-zijske študije. Že v šesti šoli so ga potrdili k vojakom in odšel je kot kanonir v Boko Kotorsko. A stroga vojaška služba ni prav nič prijala njegovemu nemirnemu duhu. Dvakrat je dezertiral v bližnjo Črno goro; prvič ni dosegel drugega kot večmesečno ječo, a drugič se mu je vendarle posrečilo. Po prizadevanju nečaka kralja Nikole so ga napravili za črnogorskega državljana in mu izstavili potni list za po-tovanje v Rusijo. Po dolгих blodnjah je prišel v Odeso, odkoder je odšel v notranjost Rusije in se preživiljal tako, kot je pač dan nanesel. Ni ga menda na svetu dela, ki bi ga ne bil opravljal: bil je hlapec, cestni delavec, pometač, pestunja, učitelj, diakon v pravoslavni cer-kvi, zlatarski pomočnik, vzgojitelj pri premožnih rodbinah, nazadnje pa bančni uradnik v Caricinu ob Volgi. Tu ga je zatekla revolucija, dve leti je vzdržal v boljševiški službi, a leta 1919. ga je vest o osvo-bojeni domovini prignala v domače kraje, ki bi jih kot dezerter ne bil videl nikoli več, da je Avstrija še obstojala. V Ljubljani si je pri-boril skromno službo pri Okrožnem zavarovanju za delavce, a je mor-al kmalu stopiti v pokoj, ker je obolel za slabostjo srca.

Petruška je prepotoval skoro vso Evropo, Malo Azijo in del Afrike, a ne kot drugi v udobnih železniških vagonih in avtomobilih, temveč peš ali pa na kolesu. Prenočeval ni po hotelskih sobah, temveč na prostem in pod milim nebom. Ni potoval s polno denarnico v žepu, temveč ubog in brez beliča, in ko mu je najhuje predlo, si je z ročnim delom, pa naj je bilo še tako nizko, prislužil nekaj, da si je potešil glad, a kar mu je ostalo, je prijateljsko delil s siromakom, ki ga je srečal na cesti.

Ni moj namen, da bi ga zadrugarjem opisoval kot književnika in velikega popotnika. To nalogo bodo izvršile naše literarne revije. Po-vedati hočem le nekaj besed o Petruškovem odnosu do železničarjev in prav posebno, v koliko je vplivala nanj zadrúžna ideja in kakšno je bilo njegovo stališče pred vsem do naše zadruge. O teh stvareh pa je zanimivo govoriti, ker o tem še nihče ni govoril ali pisal in ker je Petruška vse življenje bil samec in torej ni mogel imeti pravega vpo-gleda v družinsko življenje in njegove razmere. Človek bi mislil, da je bil pod takimi pogoji Petruška popolnoma desinteresiran pri vseh zadrúžnih vprašanjih in problemih. A res je bilo baš nasprotno.

Petruška je imel po svetu nešteto prijateljev, ki so se rekrutirali iz vseh slojev, od najvišjega državnega dostojanstvenika pa do najpreprostejšega delavca in ni delal med njimi nobene razlike. Vsak mu je bil enako ljub, le da je začutil v njem trohico človeško plemenitega. Tudi med železničarji je imel nebroj prijateljev in baš železničarje je prav posebno imel rad in jih spoštoval. Do smrti ni mogel pozabiti uslug, ki so mu jih izkazovali železničarji na njegovih dolgoletnih potovanjih. V svojih tiskanih spominih jih je uvrstil v kategorijo „dobrih ljudi“ in še po dolgih letih je bil skoro do solz ganjen, ko je pripovedoval, kako se je včasih utrujen, izčrpan in brez beliča v žepu nekje v prostrani Rusiji vtihotapil na vlak brez voznega listka. A ko ga je sprevodnik zasačil, ga ni zapodil iz vlaka, temveč ga je še prav pogostil z jedjo in pijačo in je med potniki zbral precejšnjo vsoto rubljev, da se je upehani popotnik lahko in brez skrbi peljal do svojega cilja in še daleč čez.

A tudi naši železničarji so mu šli na roko, kjerkoli so le mogli, ker je Petruška že po svoji zunanosti izgledal kot poosebljena dobrota. In kdor mu je storil le najmanjšo uslugo, je bil lahko trdno prepričan, da ga Petruška v srcu ne bo pozabil nikoli in mu bo kot najboljši prijatelj pri priliki stotero povrnil vse. Zatorej ni čudno, da je rad iskal družbo železničarjev, se čutil med njimi, kakor da so mu rodni bratje in je v potrebi žrtvoval zanje zadnjo paro, ki mu je še ostala v žepu. Večkrat se je pogovarjal z njimi o združnih problemih, o uspevanju naše zadruge, ki ji je bil izvanredno naklonjen. Bilo ni številke „Zadrukarja“, ki je ne bi bil proučil, saj je bil „Zadrukarjev“ sotrudnik. Drugi listi so ga zaman prosili, naj bi zanje prispeval kak potopis, a za združni koledar je s prav posebnim veseljem vsako leto napisal daljšo črtico o svojem doživljanju polnem potovanja po prostranem svetu.

Njegova izvajanja o združniških problemih so bila jako zanimiva in v svojih idejah globoka. Preizkusil je mnogo sveta in je opazoval njegovo življenje z odprtimi očmi. Zlasti je rad premostril socialna vprašanja nešteti narodov in njihova stremjenja po materialnem izboljšanju. Na ta način si je iz nešteti zgledov in prilik načrtal jasen sistem, po katerem bi manj premožni lahko dosegli lepši in udobnejši način življenja. Ves ta sistem pa se je sukal po večini le okrog reelnega združništva in okrog principov osamosvojitve potom združništva. „V tujem svetu sem videl strnjene sloje,“ je pripovedoval, „zbrani so bili v imenu trdnega, neupogljivega združništva in ti sloji žive v samozadovoljstvu, v lepem blagostanju, čeprav so gmotno šibkejši nego naši ljudje. Združniška ideja je, ki jih hrani, brani in vodi v lepo bodočnost. Zato pa sem iz srca vesel, ko vidim, da vprav naši vrli železničarji goje to idejo in se zavedajo veličine in nujnosti

njenega pomena.“ In z velikim zadovoljstvom je zasledoval prospeh naše zadruge, ki jo je od leta do leta videl trdnjšo in samozavestnejšo, dokler ne doseže stopnje, ki je že blizu popolnosti.

Neizprosna smrt ga je odmaknila od nas, ko je komaj pričel pisati svoje popotne spomine, ki jih je ves naš svet pričakoval s tako velikim zanimanjem. A usoda mu je dovolila, da je izdal le prvi drobec Ahasverove kronike. Vzel je s sabo v grob vse, kar je imel na tem svetu: bogastvo svojega nemirnega, neizčrpnega življenja, polnega viharjev in krutih prevar, a vendar neupogljive, nezlomljive krščanske ljubezni do bližnjega. Zastalo je golobje srce tega človeka, ki je objemal vse ljudi z bratovsko ljubeznijo, čigar življensko načelo je bilo: trpi ti, le da so drugi srečni, in ki bo že danes ali jutri prešel v legendarnost, saj je bil najpopularnejši človek v Jugoslaviji.

Krivično bi bilo, če bi naš „Zadrugar“ v svojih predelih ne postavil vsaj skromnega spomenika temu velikemu možu, ki je bil njegov zvesti sodelavec in njegov najboljši idejni prijatelj. Naj bodo te vrste skromna oddolžitev za to zvesto in odkrito prijateljstvo, spomin nanj pa bo vsak zadrugar nosil v svojem srcu. Ta spomenik pa je lepši nego vsak mrtvi spomenik, pa naj je izklesan iz še tako belega marmorja.

V. J.

Z A D R U Ź N I V E S T N I K

Za praznične poletne obleke, za dame in deklice, smo dobili krasno organdi blago. Organdi je prozoren in lahko naškrobljen. Pere se izvrstno in barve so stalne. Imamo ga v beli, lepi roza in nežni plavi barvi z belimi drobnimi pikicami. Po letoviščih se vidijo letos najlepše toalete iz tega blaga. Te obleke so vse dolge in krila zelo bogata. Blago ne potrebuje okrasov, pač pa se zelo dobro napravijo široki robovi, ki učinkujejo kakor sence v črtah. Majhne deklice so v takih oblekah posebno srčkane, saj je to blago bilo prvotno namenjeno le njim!

Enake vzorce v roza in modrem imamo tudi v tiskanem puplinu. To blago je zelo tanko in fino, se lepo pere, lika in

nosi. Uporabljamo ga za obleke ali bluže pa tudi za dečve, ker so barve tako sveže.

Za otroške igralne obleke in za sončenje imamo veliko izbiro v kretonu in tobralko v jako lepih živih barvah.

V prtih za vrtno mizo imamo tudi precej veliko izbiro. Nekateri so karirani, drugi z manjšimi kvadrati in rožami. Vsi pa so v živih prijetnih barvah. Vrtnih miz ne pogrinjamo radi z belimi prti, saj bi se nam zdelo, da smo v gostilni ali restavraciji. Vsi naši prti se lepo perejo, se ne umažejo hitro in so zelo trpežni.

V galanterijskem oddelku imamo lepe ribs otroške klobučke. Ti klobučki so poceni in za otroka, ki je dosti na soncu, tudi zelo potrebni. Preveč sonca na glavo ni dobro, ne za odraslega, ne za otroka. Glavico je treba vedno malo zavarovati pred žgočimi sončnimi žarki. To velja še posebej za dojenčke.

V tem oddelku imamo tudi nekaj prav lepih blazin, tiskanih na štramin. Vzorci so moderni, lahko izvedljivi in potrebno prejico dobite tudi pri nas. Na počitnicah ali doma na vrtu, ko nam v jako vročih dneh ne gre nobeno drugo delo izpod rok, kaj radi vzamemo v roko kako ročno delo, ki nam ne dela preveč preglavice. Pa se tako preskrbimo za zimo z enim ročnim delom več.

Dobili smo tudi dobre zelene naočnike, ki jih nosimo proti močni sončni luči.

Za vlaganje kumarcev in drugega sočivja imamo kozarce z ozkim in visokim vratom in kozarce s širokim nizkim vratom.

Za sadje in marmelade imamo kozarce znamke Parax. V take kozarce, ki se tako dobro zapro in so čedni, tudi če jih postavimo v sobi na mizo, lahko vložimo za Pot pourri po navodilih iz zadnje številke „Zadrugarja“.

V oddelku za steklo in porcelan imamo lepe steklene posode za sadje. Take posode so zelo pripravne za vrtno mizo, ker so težke in jih veter ne more obrniti.

L. Megličeva.

Spremembe pravilnika o volitvah delegatov in njih namestnikov za skupščino Nabavljalne zadruge.

Letošnja XVI. redna skupščina naše zadruge je na osnovi predlogov, ki so jih stavili delegati in člani, v načelu sprejela in sklenila izvestne spremembe pravilnika o volitvah delegatov in poverila upravni odbor, da spravi pravilnik v sklad s sprejetimi spremembami.

V naslednjem podajamo zato k pravilniku, ki smo ga izdali letos kot prilogo k številu 3 našega glasila, vse te spremembe in prosimo zadrugnike, da vnesejo spremembe sami rokopisno v izvod pravilnika, ki so ga prejeli meseca marca. Pravilnik se spremeni v naslednjem takole:

I.) V čl. 5 se črta besedilo točke 2 b) in nadomesti s sledečim novim: „b) Kdor ni v zadrugi reden odjemalec.“

II.) V čl. 13 se črta besedilo točke 2 d) in nadomesti s sledečim novim: „d). Takoj, ko je glasovanje zaključeno, ugo-

toviti izid volitev po določbah čl. 18 in 20 tega pravilnika.“

III.) Besedilo čl. 18 se črta in nadomesti s sledečim novim:

1) Takoj po končanem glasovanju vsak volilni odbor (okrožja, podokrožja, volišča) najprej preostale, neuporabljene glasovnice in ovojnice prešteje, zavije, zapečati in zapiše na ovoj število uporabljenih glasovnic in ovojnic ter vpiše te izsledke v zapisnik.

2) Nato sešteje ovojnice, ki so jih oddali skupno vsi glasovalci, to je neposredni in pooblašteni volilci, primerja najdeno število s številom glasovalcev, vpisanih v seznam glasovalcev (čl. 17, t. 7) in vpiše izsledke v zapisnik.

3) Ko je to izvršeno, začne odpirati ovojnice, ki so jih predali glasovalci, in jemati iz njih poedine glasovnice. Iz ovojnic vzete glasovnice, ki so bile oddane za poedine kandidatne liste, zлага volilni odbor posebej za vsako listo, neveljavne glasovnice pa izloča v posebno skupino. Ko so vse glasovnice zložene po teh skupinah (kandidatne liste in neveljavne), prične volilni odbor šteti glasove, to je izločene neveljavne glasovnice (člen 20 t. 2) in veljavne glasove, ki jih je dobila vsaka kandidatna lista. Izid štetja se ugotovi takoj v zapisniku.

4) Vse ovojnice in vse glasovnice, ki so jih oddali glasovalci, razporejene po zgoraj navedenih skupinah, potem sezname volilcev, seznime glasovalcev in predana pooblastila (čl. 17, t. 11) zloži nato volilni odbor v drug ovoj, ovoj zapečati in zapiše nanj število uporabljenih glasovnic in oddanih pooblastil.

5) Nato vpiše volilni odbor v zapisnik vse činjenice, ki so v zvezi z izvršenimi volitvami in o katerih smatra, da jih je še potrebno vpisati v zapisnik ter zabeležiti v njem dan in čas zaključka volitev. Zapisnik podpišejo vsi navzoči člani volilnega odbora. V zapisnik se morajo vpisati tudi morebitna oddvojena mišljenja.

Če se predstavniki kandidatnih list niso udeležili ugotovitve volilnega odbora, je njih izostanek brez učinka na veljavnost

ugotovitev volilnega odbora in na veljavnost zapisnika.

6) Ko je zapisnik zaključen, spravi volilni odbor oba, že zapečateni ovoja, zapisnik, ostali volilni material in od delegatov ter zaupnikov vrnjena pooblastila in seznane, ki jih je že pred začetkom glasovanja spravil v poseben ovoj (čl. 15, t. 5) v nov ovoj, ovoj poveže in zapečati ter ga takoj osebno vroči glavnemu volilnemu odboru oziroma ga takoj priporočeno preda pošti na naslov glavnega volilnega odbora v Ljubljani.

IV.) Za členom 19 se vpiše nov člen 20 sledeče vsebine:

Člen 20.

Ugotavljanje volilnega izida po volilnih odborih okrožij, podokrožij in volišč.

Pri štetju glasov, ki so bili oddani za poedine kandidatne liste (čl. 18, t. 3), ravna volilni odbor takole:

1) S primerjavo volilnih in glasovalnih imenikov mora ugotoviti, ali se ni pri glasovanju na ime izvestnega združnika-volilca glasovalo dva ali celo večkrat itd. Vse ugotovitve mora vpisati v zapisnik in navesti pri tem točne podatke.

2) Kot neveljavne izloči glasovnice:

a) ki nimajo suhega žiga zadruga,

b) ki so podpisane, ali na katerih so volilci napisali imena kandidatov, ali na katerih so kaki drugi znaki ali pripisi razen kroga, s katerim obda volilec številko kandidatne liste,

c) na katerih ni nobena številka obdana s krogom,

č) na katerih je več števil obdanih s krogom in

d) pri katerih ugotovi, da niso to glasovnice, ki jih je izdal glavni volilni odbor.

Število glasovnic, ki jih je razveljavil, vpiše volilni odbor v zapisnik in pripomni za vsako glasovnico razlog, radi katerega je izločil glasovnico kot neveljavno.

3) Nato šele sešteje veljavne glasovnice, odane za vsako kandidatno listo in vpiše izsledke v zapisnik.

V. Členi štev. 20, 21, 22, 23, 24, 25 in 26 se preštevilčijo v člene 21, 22, 23, 24, 25, 26 in 27.

VI. V starem členu 20, novi člen 21, se črta vse besedilo od začetka do vključno točke 7) in nadomesti s sledečim novim:

Člen 21.

Ugotavljanje volilnega izida po glavnem volilnem odboru.

Ko prejme glavni volilni odbor volilni material od vseh okrožij, podokrožij, volišč in z njim tudi material poverjenih delegatov in zaupnikov (čl. 15, t. 5), začne takoj za vsako okrožje ugotavljati volilni izid in postopa pri tem tako-le:

1) Po vrstnem redu, kot so navedena volilna okrožja v volilne oklicu, zloži vse ovoje, ki jih je prejel od okrožij, podokrožij in volišč. Ko so ovoji tako razporejeni, začne ovoje v istem vrstnem redu drugega za drugim odpirati potem, ko je za vsako volilno okrožje opravil sledeča dela:

2.) Ko je odprl ovoj, prečita volilni zapisnik, ki ga je sestavil volilni odbor o izidu volitev. Nato ugotovi, ali so se volitve opravile v redu in se prepriča na podstavi poslanega ter predloženega volilnega materiala, ali so zapisniške ugotovitve volilnega odbora pravilne. Pri tem mora tudi primerjati, ali se število poverjenim delegatom (zaupnikom) dostavljenih pooblastil ujema s številom pooblastil, ki so jih poverjeni delegati (zaupniki) vrnili volilnemu odboru (čl. 15, t. 5) in izdali združnikom, ki so hoteli posredno glasovati (čl. 15, t. 4).

3.) Pri volilnih okrožjih, ki imajo podokrožja ali več volišč, ugotovi glavni volilni odbor skupno število vseh glasov (veljavnih), ki so bili oddani za vsako kandidatno listo na vseh voliščih dotičnega volilnega okrožja.

4.) Ko je ugotovljeno število vseh veljavnih glasov, ki so jih oddali volilci za vsako kandidatno listo v volilnem okrožju, sešteje glavni volilni odbor števila vseh glasov, oddana za vse kandidatne liste okrožja. Dobljeno vsoto glasov vseh list deli s številom delegatov, ki naj jih izvoli dotično okrožje in količnik, ki ga doseže s to delitvijo, je volilni količnik

okrožja. Decimalke se pri tem ne upoštevajo.

Točke 8 do 11 se preštevilčijo s 5 do 8, točka 12 se črta.

Točka 7 g (strara 10 g) se glasi pravilno:

Imena združnikov, na katera so bile oddane po dve ali več glasovnic (čl. 20, t. 1).

VOLITVE DELEGATOV ZA SKUPŠČINO.

Spremembe volilnih lokalov:

Na postaji **Dravograd - Meža** se bodo dne 21. avgusta vršile volitve v čakalnici II. razreda, ne v pisarni nadzornika proge;

na postaji **Ptuj** v čakalnici II. razreda, ne v pisarni delavnice;

na postaji **Rogatec** v čakalnici II. razreda mesto v pisarni nadzornika proge.

Nadalje objavljamo, da se na željo članstva postaje Trbovlje, določa novo **volilno podokrožje Trbovlje**.

Za predsednika tega volilnega podokrožja se določa od Glavnega volilnega odbora imenovani zaupnik tov. Paternost Jože, prom. čin. IX, za njegovega namestnika pa Jordan Henrik, čin. IX. nadz. proge, oba Trbovlje, postaja.

Sporočamo, da se bo na željo članstva volilnega podokrožja Videm - Krško vršil tudi članski sestanek v nedeljo dne 24. julija ob 9. uri dop. v čakalnici II. razreda postaje Videm-Krško.

OPOZORILO K VOLITVAM.

Predsednike in namestnike volišč, zaupnike in člane naprošamo, da dobro prečitajo in proučijo pravilnik o volitvah delegatov in njih namestnikov za skupščino naše nabavljalne zadruga, ki je izšel kot priloga „Zadrugarju“ štev. 3/38.

Pri sestavi kandidatnih list kakor tudi pri izdaji pooblastil naj se strogo upoštevajo predpisi pravilnika.

Vse glasovnice in pooblastila bodo žigosana s suhim žigom in označena s tekočo številko tako, da je vsaka zloraba izključena.

Od Glavnega volilnega odbora določeni in imenovani zaupniki naj imajo stalni stik s članstvom ter naj bodo posredniki med njimi in predstavniki volilnih okrožij in podokrožij. Pooblastila naj se izdajo proti potrdilu prejema in vsakemu članu le, če pride ponje osebno, kakor to predpisuje pravilnik (člen 15, točka 4).

Pooblastila morajo biti od članov, ki se ne morejo osebno udeležiti volitev, lastnoročno podpisana.

Predsedniki volilnih odborov in njih namestniki naj tudi upoštevajo spremembe pravilnika o volitvah, ki so bila sprejeta na zadnji redni skupščini in priobčena v današnji številki „Zadrugarja“.

Spremembe so važne in se naj v cellem obsegu upoštevajo.

Za Glavni volilni odbor

tajnik:

Magajna Josip.

predsednik:

Juh Leopold

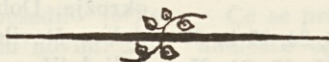
OBVESTILO.

Od Zveze nabavljalčih zadruga drž. službenika smo prejeli pismo z dne 14. t. m. sledeče vsebine:

Z Vašim pismom št. 412 smo prejeli sklepni račun Vaše zadruga za leto 1937 s 30 prilogami, kar s tem potrjujemo.

Sklepni račun smo pregledali in primerjali s prilogami ter na podlagi omenjenih podatkov ugotovili, da je sklepni račun v računskem in formalnem pogledu pravilno sestavljen.

Zelež Vam obilo uspeha v nadaljnjem poslovanju, beležimo z združnim pozdravom Savez nabavljalčih zadruga državnih službenika, z. s. o. j., Beograd.

Oklevetanim v zadoščenje

Vsem našim članom je prav gotovo znano, kako dolgo se je vlekla zadeva zadružne mesarije, ki je dosegla svoj višek na letošnji izredni skupščini, ko so vsled iznešenih klevet bivšega zadružnega mesarja Marčuna Matije bili član upravnega odbora tov. Čerček Srečko ter uslužbenca zadruga gg. Hutter Josip in Okrupa Anton prisiljeni vložiti zoper njega tožbo.

Okrajno sodišče v Ljubljani je pod št. VI. Kps 365/38-15 z dne 8. VI. 1938 k tej zadevi izreklo sodbo, ki se glasi v izvlečku naslednje:

„Obdolženec Marčun Matija je kriv, da je izrekel nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njihovi časti, imenu in pridobitnemu kreditu, in storil prestopke zoper čast po § 301-I k. z. in

se obsoja,

po tem §-u glede na določilo § 71. t. 5. k. z. na denarno kazen din 600— (šeststo dinarjev) plačljive v 15 dneh po pravnomočnosti sodbe, ob neizterljivosti pa na 10 dni zapora; po §§ 310, 314, 314a, k. p. na plačilo izterljivih stroškov kazenskega postopanja ev. izvršitve kazni ter na plačilo povprečnine v znesku din 200—.“

Iz „ŽEGOZE“

R. K.:

Kozjereja.

(Nadaljevanje.)

V predvojni dobi je državna žel. uprava pri nas mnogim železničarjem pripomogla do dobre koze. Gospodarsko važnost kozjereje so slednjič uvidele tudi naše upravne oblasti, ki jo sedaj s podporami, z nagradami ali na kakšen drug način po zadrugah in društvih za rejo malih živali pospešujejo. Želeti je le, da se ta akcija še intenzivneje nadaljuje in pospešuje razširjenje in kvaliteto zboljšanje naše kozje živine, posebno med delavstvom in uslužbenci.

V nameri, da se naša kozjereja hitreje zboljša, se je začela uvažati iz švice tzv. saanska (bela) koza, ki je danes pri nas že precej razširjena in ki bo sčasoma postala naša domača bela koza. V obmejnih, goratih pasovih Slovenije se pa goji do-

mača (rjava) koza. Naša naloga bo, da tej naši, torej pradomači pasmi, poklonimo vsaj toliko pozornosti, kot jo je deležna uvožena, bela, ker to radi svoje povprečno dobre molznosti in vzdržljivosti tudi za-

služi.

Kdo naj redi kozo?

Koze naj redijo le oni, ki imajo smisel in ljubezen do živine. Tedaj mu bo kozjereja prinašala razvedrilo, pri smotrnem ravnanju pa seveda še gospodarsko korist, ki bo tem večja, če krmo lahko pridela na lastnem ali najetem zemljišu. Kolika površina je za to potrebna, se ne da točno povedati, ker je pač to odvisno od lege, rodovitnosti, obdelovanja itd. Čim boljša je zemlja, čim pravilneje se gnoji in obdeluje, tem izdatnejša je naravno tudi košnja in tem manjša površina bo potrebna za prehrano ene koze. Odločilna je pa v vsakem primeru sposobnost in pridnost rejca samega.

Kaj potrebuje koza za svoje preživljanje in koristnost?

Telo vsake živalce se sestoji iz milijonskih celic raznih vrst; — te nastajajo iz vode, beljakovine, ogljikovih hidratov in mineralnih snovi. — Življenje pomeni

li zavžita količina potrebo ali uporabo, tedaj se to pokazuje v enakomerni teži. Če pa dobi in zavžije žival več kot potrebuje za vzdrževanje lastnega organizma, tedaj ta višek odlaga, in sicer dokler je še v rasti, v meso itd., ko pa do-

Radost kozjerejca.

stalno razpadanje porabljenih snovi za stvarjenje novih celic, kar imenujemo presnavljanje. Razpadle snovi pa živali izločajo. Za življenje potrebuje torej vsaka žival vodo, beljakovinske snovi, mast, ogljikove hidrate in mineralne snovi, dnevni porabi primerno količino. Pokrije

raje, pa v mast ozir. drugo koristnost (n. pr. pri vožnji, za pojačano tvorbo mišičevja), ali se pa pri molzni živini povečuje tvorba mlečnih žlez, katerih produkt je mleko, in s tem molznost. Višek v hrani se torej ali kopiči, ali pa za kako drugo korist porablja. (Dalje prih.)

Sprememba terminov

Obveščamo člane, da bomo v prihodnji številki „Zadugarja“ objavili nove termine za naročila in dostavo potrebsčin, ki jih jemljejo člani v naših prodajalnah.

Na to opozarjamo že danes vse zadruženike s prošnjo, naj objavo pazno prečitajo, shranijo in točno upoštevajo, ker le tako bo mogoče izvesti prehod iz starega na novi red brez vsakih motenj in pogrškov ter v zadovoljstvo članov in zadruga.

Opozorilo

Opozarjamo naše člane, naj v bodoče, zlasti v terminskih dneh, prinašajo s seboj za nabavo mlevskih izdelkov platnene vrečice, kar je v interesu članov samih. Blago, ki ga prevzamejo v vrečicah, se ne raztrese, razen tega pa se članu hitreje postreže. S tem v zvezi naprošamo člane, naj prinašajo s seboj tudi nahrbtnike, odnosno košare, da bi se na ta način izognili zamudnemu zavijanju nabavljenega blaga in stroškom, ki za potrošeni čas in papir podražijo blago. Ljubljanski in mariborski člani naj pri naročilu v blagajni točno povedo, kakšno embalažo so oddali v trgovini; člani s proge pa naj isto označijo na naročilnici. Vreče, steklenice in drugo posodo je označiti z imenom, člansko številko in nazivom blaga, za katerega je dotična embalaža namenjena. Uvažujte to opozorilo, ker bo s tem zamenjava embalaže skoro nemogoča in bodo odpadle tozadevne reklamacije.

Dalje prosimo člane, da priložijo vsaki reklamaciji, ki jo je točno pojasniti, tudi originalni račun, da se s tem pospeši rešitev.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 46-52 IN 46-53

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 4652-3
Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 4651

Maribor:

Koroški kol., Frankopanska c. 34, telefon št. 2061
Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Jesenice: Prešernova telefon št. 606

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 7

Obračunske cene veljavne od 20. julija 1938 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	4.—
„ Og	„	4.—
„ št. 2	„	3.80
„ št. 5	„	3.60
„ ajdova	„	6.—
„ koruzna	„	2.—
„ „ krmilna	„	1.50
„ pšenična krmilna	„	1.85
„ ržena	„	3.50
Otrobi, pšenični debeli	„	1.85
„ „ drobni	„	1.60
Zdrob, činkvantin	„	3.25
„ koruzni	„	2.50
„ pšenični	„	4.50
Žikin zdrob ¼ kg zav.		6.50

Testenine

Domače

Fidelini	kg	7.25
Krpice	„	7.25
Makaroni	„	7.25
Polži	„	7.25
Rezanci	„	7.25
Špageti	„	7.25
Zvezdice	„	7.25

Jajčne

Makaroni	kg	10.—
Polži	„	10.—

Jajčne v kartonih:

Makaroni	kg	11.—
Špageti	„	11.—
Jajnine vseh vrst	„	17.—
A. C. „ „	„	18.—

Riž

Carolina	kg	12.—
Ia	„	8.—
Ila	„	7.—

Deželni pridelki

Cebula, domača nova	kg	2.—
Čebula, egiptovska	„	3.75
Čebula, pražena „Cepo“	doza	6.—
Česen	kg	6.—
Fižol, prepeličar	„	3.—
„ cipro	„	3.25
Ješprenj	„	4.25
Ješprenjček	„	7.—
Kaša	„	4.25
Koruzna, debela	„	—
„ činkvantin	„	2.30
Krompir, novi	„	1.50
Leča, Ia	„	11.—
Piča za kure	„	2.50
Ptičja hrana	„	8.—
Tropine, lanene mlete	„	2.60
Ječmen	„	2.10
Oves	„	2.40
Proso	„	2.50
Pšenica	„	2.40

Sadje južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	14.—
Rozine, Ila	„	13.—
Slive, suhe, bosanske	„	10.—

Hruške suhe	kg	—.—
Lešniki, tolčeni	„	34.—
Limone	kom.	1.—
Mandeljni, Ia	kg	52.—
Pomaranče	kom.	—.—
Rožiči, celi	kg	6.—
Rožičeva moka	„	6.—

Sladkor

Kocke	kg	15.50
Sipa, drobna	„	14.—
„ debela	„	14.10
V prahu	„	15.75
Bonboni	„	25.—
„ Fourres, Ia	„	40.—
„ „ Ila	„	30.—
Kandis	kg	23.—
Margo slad	„	44.—
Šumeča limonada	kom.	1.—

Sol

Fina	kg	4.—
Morska	„	2.75

Kava

Perl	kg	70.—
Portoriko	„	80.—

Tudi blago, pri katerem cena ni označena, imamo v zalogi.

Ovomaltine, mala . . . doza	10-50
„ srednja . . . „	24—
„ velika . . . „	43—
Paradižniki, $\frac{1}{8}$ kg . . . „	4-25
„ „ „ „ „ „	11—
Sir, Chalet, Ia . . . kom.	3-25
„ „ „ „ „ „	1-25
„ „ „ „ „ „	7-50
„ emendolski, Ia . . . kg	27—
„ Parmezan . . . „	75—
„ stiški . . . „	24—
„ trapistovski . . . „	20—
Soda, jedilna . . . „	20—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding zav.	2-50
Čokoladna krema . . . „	3-50
Čokoladni prašek za puding . . . „	2-80
Malinov prašek za puding „	2-50
Mandelnov prašek za puding . . . „	2-50
Pecilni prašek . . . „	1—
Pripomoček za vkuhanje . . . „	2—
Rumenilo . . . „	1—
Vanilijeva krema . . . „	3—
Vanilijin prašek za puding „	2-50
Vanilin sladkor . . . „	1—
Zmes za šartelj . . . „	12—

Dišave

Cimet, cel in zmlet . . . zav.	3—
Ingver . . . „	3—
Janež . . . „	2-50
Kamilce . . . „ kg	30—
Klinčki (žbice), celi in zmleti . . . zav.	2-50
Korjander . . . „	2-50
Kumna . . . „	2-50
Lavorjevo listje . . . „	1—
„ zrnje . . . „	1—
Majaron . . . „ kg	57—
Muškatov cvet . . . zav.	3—
Muškatovi orehi . . . kom.	—60
Paprika, huda . . . zav.	3—
„ sladka . . . „	3—
Piment, cel in zmlet . . . „	2-50
Poper, „ „ „ „ „	3—
Vanilija v šibkah velika . kom.	2—
Zafran . . . „ zav.	1—

Tekočine

Kis za vlaganje . . . l	3-50
„ nav., dvojno močni . „	3-25
„ vinski . . . „	5—

Olje, bučno . . . l	14—
„ italijansko . . . „	20—
„ namizno . . . „	14—
„ olivno . . . „	19—
„ „ „ „ „ „	22—
Francosko žganje, mala stekl.	10—
„ „ „ „ „ „	24—
„ „ „ „ „ „	48—
Brandy, à 0'171 . . . „	—
„ „ 0'351 . . . „	28—
„ „ 0'701 . . . „	46—
Liker, Balkan, grenki . l	42—
„ „ „ „ „ „	42—
„ „ „ „ „ „	37—
„ „ „ „ „ „	38—
Rum Ia, à $\frac{1}{2}$ l . . . stekl.	34—
„ „ „ „ „ „	58—
„ „ „ „ „ „	24—
Esenca za liker . . . „	5—
Rumova esenca . . . „	8—
Žganje, borovničar, à $\frac{1}{2}$ l „	24—
„ brinjevec, „ $\frac{1}{2}$ l „	19-50
„ hruševac „ $\frac{1}{2}$ l „	19-50
„ slivovka, „ $\frac{1}{2}$ l „	19-50
„ tropinovec, „ $\frac{1}{2}$ l „	19-50
Vino, belo, štajersko . . l	12—
„ „ „ „ „ „	11—
„ „ „ „ „ „	—
„ „ „ „ „ „	—
„ „ „ „ „ „	26—
„ „ „ „ „ „	30—
„ „ „ „ „ „	14—
„ „ „ „ „ „	18—
Malinov sok za kuhanje malinovca . . . l	9—
Radenska voda $\frac{14}{10}$ l . . stekl.	7—
„ „ „ „ „ „	3-50
Rogaška voda $\frac{14}{10}$ l . . „	7—
„ „ „ „ „ „	6-50
Grenka voda Fr. Jožefova „	11—

Potrebščine za perilo

Mila

Benzit . . . „ zav.	5—
Hubertus, sivo . . . kg	9—
„ „ „ „ „ „	11—
„ „ „ „ „ „	12—
Merima . . . „ „	12—
Sunlight . . . „ zav.	2—
Schicht, navadno . . . kg	12—
„ „ „ „ „ „	13—
Zlatorog, navadno . . . „	11-50
„ „ „ „ „ „	13—

Pralni praški

„Ena“, milne luske . . . kg	35—
„Henko“ soda . . . zav.	3—
Lux . . . „ „	4-50
Perion . . . „ „	4-50
Persil . . . „ „	5-75
Radion . . . „ „	5-25
Snežinka . . . „ „	4-50

Ženska hvala . . . „ zav.	2-50
Radost peric . . . „ „	2-50
Teksil . . . „ „	2-50

Druge potrebščine

Soda za pranje . . . „ kg	2—
Lug . . . „ „	3-75
Boraks . . . „ „ zav.	2-50
„ „ „ „ „ „ škatl.	5-75
Škrob rižev . . . „ „	5—
„ „ „ „ „ „ zav.	1-50
Plavilo v kockah . . . „ „	2-50
Plavilni papir . . . „ „	1-50
Pralni stroji, leseni, mali kom.	13—
„ „ „ „ „ „ vel.	14—
Pralni stroji, pločev. mali „	15—
„ „ „ „ „ „ vel.	17—
Vrvi za perilo . . . 15 m	
„ „ „ „ „ „ 20 „	
„ „ „ „ „ „ 25 „	
„ „ „ „ „ „ 30 „	
„ „ „ „ „ „ 35 „	
„ „ „ „ „ „ 40 „	
Obešalniki za sušenje perila . . . kom.	20—
Ščipalka za perilo . . . „	—25

Cene
po
kvaliteti

Toaletni predmeti

Milo, Bobi . . . „ malo kom.	2—
„ „ „ „ „ „ veliko „	4—
„ „ „ „ „ „ „	8—
„ „ „ „ „ „ „	7-50
„ „ „ „ „ „ „	5, 9
„ „ „ „ „ „ „	12—
„ „ „ „ „ „ „	7-50
„ „ „ „ „ „ „	17—
„ „ „ „ „ „ „	4—
„ „ „ „ „ „ „	6-50
„ „ „ „ „ „ „	10—
„ „ „ „ „ „ „	4-50
„ „ „ „ „ „ „	7—
„ „ „ „ „ „ „	4-50
„ „ „ „ „ „ „	6—
„ „ „ „ „ „ „	8—
„ „ „ „ „ „ „	4-50
„ „ „ „ „ „ „	8—
„ „ „ „ „ „ „	8—
„ „ „ „ „ „ „	3—
Cimean, „ „ „ „ „	6-50
Chlorodont, „ „ „ „ „	6-50
Doromat, „ „ „ „ „	8-50
Kalodont, „ „ „ „ „	6-50
Odol . . . „ „ mala stekl.	22—
„ „ „ „ „ „ sred.	35—
„ „ „ „ „ „ vel.	65—
Olje, orehovo, pristno . . „	8—
Olje za solnčenje in ma- sažo . . . „ „	6—
Ustna voda Cimean . . . „	18—
Kolonska voda . . . mala „	13—
„ „ „ „ „ „ vel.	24—

Tudi blago, pri katerem cena ni označena, imamo v zalogi.

Esenca za kolonsko vodo stekl.	16.—
Krema za kožo Cimean . doza	10.—
Krema za kožo Elida močna tuba	13.—
Krema za kožo Elida dnevna .	12.—
Nivea krema doza	10.—
Uran	10.—
Parfum stekl.	16.—
Puder Elida škatl.	10.—
Vazelin doza	6.—
Šampon zav.	3.—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna . . . mal. škatl.	5.—
" " . . . sred. "	6.—
" " . . . vel. "	12.—
" rujava	5.—
" rumena	5.—
" bela	5.—
Mast za čevlje, črna . . .	4.—
" " " rujava . . .	4.—
Belin zav.	2.—
Olje za mazanje podplatov stekl.	8.—
Krtače za blato . . . kom.	4.—
" " mazanje . . .	1.50
" " svetljenje . . .	12.—
Vezalke, črne, kratke . par	1.25
" " srednje . . .	1.50
" " dolge . . .	1.75
" rujave, kratke . . .	1.25
" " srednje . . .	1.50
" " dolge . . .	1.75
" usnjene, črne . . .	2.—
" " rujave . . .	2.—

Razno

Brusači kom.	13.—
Celofan, papir zav.	2.50
Čistilo za parkete . mal. doza	10.—
" " " " vel. "	20.—
Črnilo stekl.	3.—
Flit mal. doza	16.—
" " " " vel. "	29.—
" s škropilko kart.	51.—
" škropilka kom.	22.—
Grafit	—50
Hobby, prašek zav.	4.—
Hranilniki kom.	40.—
Kadilo kg	30.—
Kolofonija	7.—
Kladiiva za meso kom.	12.—
Kolesa moška, kromir. . .	1450.—
" damska, kromir. . .	1550.—
" moška, poniklj. . .	1200.—
Plašči za kolesa	55.—
Zračnice za kolesa	17.—
Krtače za obleko	16.—
" " parkete	27.—
" " ribanje	4.—
" " " la	5.—
" " zobe, male	8.—
" " " velike	12.—

Krtače za roke kom.	2.50
" " roke, dvostr.	5.—
" „Mali sadjar“ knjiga	5.—
" „Mali vrtnar“	5.—
" „Mala papiga Skobčevka“ . .	8.—
" „Rejec malih živali“ . . .	6.—
Metle, male kom.	6.—
" " velike	9.50
Metlice, otroške	5.50
" " za obleko	6.—
" " posodo	1.50
Morska trava la kg	4.—
Muholovci kom.	—75
Nagrobne lučke kart.	10.—
" " " v keram.	
" lončkih kom.	3.75
Nočne lučke škatl.	1.75
Obešalniki, mali kom.	2.50
Olje za šivalne stroje . . . stekl.	4.—
Omela, bombažna kom.	32.—
" mala	12.—
" za parkete	24.—
Omelčka za čiščenje ste-	
klenic	7.50 do 15.—
Pasta za peči škatl.	3.—
Peharji, srednji kom.	4.—
" " veliki	4.50
Peresniki	2.—
Pergament papir pola	1.—
Pesek za email posodo . . . zav.	1.—
" " " " "	1.50
" " " " "	2.—
" " alum.	2.50
Pile, trioglate srednje . . . kom.	5.—
" " " velike	5.50
" " plošnate, male	9.50
" " " srednje	11.—
" " " velike	13.—
Platn. vreč. za ca 8 kg . . .	5.—
" " " " 15 "	8.—
" " " " 25 "	11.50
" " " " 45 "	17.—
Prašek za čiščenje zlata . .	
in srebra zav.	3.25
Prazne pušice kom.	5.10
Predpražniki la	16.— do 49.—
" " " Ila kom.	10.—
" " " IIIa (slama)	4.—
Prijatelj gospodinj (za šte-	
dilnik)	110.—
Rahljači, brez ročaja . . .	12.—
" " z ročajem	15.—
Semena zelenjadna zav.	1.—
Sidol	5.50
Svitol	4.80
Sita patent kom.	20.—
Snažilne gobice za po-	
sodo	1.50
Solnice, lesene	9.—
Stručnice, male	6.—
Stručnice, velike	8.—
" " srednje	7.—

Sukanec, bel, črn	
št. 10—12 valj.	4.50
Sukanec, bel, črn	
št. 16—36 valj.	3.50
" " 40—60	2.75
Sveče, dolge zav.	6.50
" " " " kom.	1.25
" " kratke zav.	6.50
" " " " kom.	—75
Svinčniki, navadni	1.50
" " tintni	3.50
Šivanke zav.	1.50
Šmirkovo platno, belo . . . pola	1.50
" " sivo	2.—
Sparklet steklenice . . . kom.	150.—
" " patroni, polni . . .	4.50
" " " prazni	2.50
Sted Regulator obroči:	
160—220 mm	60.—
230—240 "	75.—
Sted Regulator plošče:	
18×12 col	115.—
21×12 "	120.—
Tepači, mali	8.—
" " srednji	13.—
" " veliki	18.—
Umetno gnojilo kg	2.—
Vim zav.	2.50
Vžigalice	10.—
" " " " " škatl.	1.—
Zobotrebci zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,	Po
alpaka in kromiran	izbiri

Kurivo

Drva, bukova, cela	} Po dnevni cenni
" " žagana	
" mehka v kolob.	
Premog, trboveljski, kosovec	} Po dnevni cenni
Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.	

Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naša prodajalna na Jesenicah, prodaja poleg špecerije tudi vse galanterijsko blago.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.